

EUROPEAN COMMISSION

Брюксел, 27.1 2012 г.
SEC (2012) 91 окончателен

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

**ОПЕРАТИВНИ НАСОКИ ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ
СЕКТОРНАТА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ В РАМКИТЕ НА СИСТЕМАТА
НА КОМИСИЯТА ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО**

**Наръчник за „преглед на въздействието върху конкурентоспособността“,
предназначен за използване при оценка на въздействието**

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

ОПЕРАТИВНИ НАСОКИ ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ СЕКТОРНАТА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ В РАМКИТЕ НА СИСТЕМАТА НА КОМИСИЯТА ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Наръчник за „преглед на въздействието върху конкурентоспособността“,
предназначени за използване при оценка на въздействието

Въведение	5
I. Начало	9
Стъпка 1. Необходим ли е специален анализ на въздействията върху секторната конкурентоспособност за вашата оценка на въздействието?	9
Стъпка 2. Колко задълбочен следва да бъде анализът?.....	14
II. Качествена проверка	16
Стъпка 3. Кои са засегнатите сектори?	18
Стъпка 4. Какъв е ефектът върху конкурентоспособността на МСП?	19
Стъпка 5. Какъв е ефектът върху конкурентоспособността по отношение на себестойността и ценовата конкурентоспособност?	20
Стъпка 6. Какъв е ефектът върху капацитета на предприятията за иновации?	24
Стъпка 7. Какъв може да бъде ефектът върху международната конкурентоспособност на сектора?	25
III. Количествено определяне на въздействията: източници на данни	27
Стъпка 8: Представете доказателства за структурата и ефективността на пряко засегнатия(ите) сектор(и)	27
Стъпка 8а: Направете преглед на съществуващите секторни проучвания и последващи оценки.....	28
Стъпка 8б: Актуализирайте съществуващите данни	28
Стъпка 9: Представете доказателства чрез данни относно непряко засегнатите сектори.....	32
Стъпка 10: Определете количествено допълнителните разходи за постигане на съответствие и/или оперативни разходи, свързани с оценяваната инициатива	33
Стъпка 11: Представете в количествено изражение очакваните въздействия върху капацитета на засегнатите предприятия за иновации?	34

Стъпка 12: Представете в количествено отношение очакваните въздействия върху международната конкурентоспособност на засегнатите сектори	34
Приложение 1_Примери за качествена проверка на въздействията върху конкурентоспособността	36
Приложение 2_Източници на данни за количествен анализ	41

ВЪВЕДЕНИЕ

Целта на настоящия наръчник е да подпомогне службите да направят анализ на въздействията върху секторната конкурентоспособност при извършване на оценка на въздействието на предложения за нова политика.

Системата на Комисията за оценка на въздействието се основава на интегриран подход, който анализира ползите и разходите и разглежда всички съществени въздействия върху икономиката, обществото и околната среда на възможните нови инициативи. Анализът на различните въздействия следва да бъде пропорционален на тяхната количествена, качествена и политическа значимост. Следва да се избягват анализи, които не водят до допълнителни знания, или които променят заключенията или тяхната надеждност.¹

Насоките за оценка на въздействието на Комисията (2009 г.) съдържат общи препоръки по тези въпроси. Освен това в тях се изтъква, че „При определяне на икономическите въздействия следва да се обърне специално внимание на фактори, които в голяма степен се считат важни за производителността, а оттам и за конкурентоспособността на ЕС. Конкурентоспособността представлява мярка за способността на една икономика да гарантира по устойчив начин на своето население високо и нарастващо жизнено равнище и висок процент на заетост. Силната конкуренция в една благоприятна бизнес среда е основната движеща сила на ръста на производителността и конкурентоспособността.“² Поради това насоките вече съдържат серия от специфични въпроси, свързани с конкурентоспособността, в раздела относно икономическите въздействия.³

Член 173, параграф 1 от ДФЕС

Съюзът и държавите членки гарантират съществуването на условията, необходими за конкурентоспособността на промишлеността в Съюза.

За тази цел, в съответствие със системата на отворените и конкурентоспособни пазари, тяхното действие е насочено към:

- ускоряване на приспособяването на промишлеността към структурните промени;
- поощряване на благоприятна среда за инициативността и за развитието на предприятията в целия Съюз, и в частност на малките и средни предприятия;
- поощряване на среда, благоприятна за сътрудничество между предприятията;
- подпомагане на по-доброто използване на промишления потенциал на политиката на иновации, научни изследвания и технологично развитие.

¹ Вж. Насоки за оценка на въздействието, раздел 3.2.

² Ibid., приложение 8.

³ Вж. Насоки за оценка на въздействието, раздел 8.2. Таблица 1 „Икономически въздействия“, стр. 33-34

С оглед по-нататъшното подобряване на капацитета на службите да анализират свързани с конкурентоспособността въпроси по обстоен и пропорционален начин, настоящият наръчник допълва насоките от 2009 г. Както в случая с другите документи, които предлагат по-точни насоки за конкретни въздействия⁴, настоящият наръчник нито определя нови изисквания, нито дава предпочитание към един определен аналитичен метод.⁵ Той просто предлага по неизчерпателен начин средства и инструменти, чрез които могат да бъдат разгледани определени въздействия върху секторната конкурентоспособност. Предвид разнообразието от въздействия и засегнати групи, и разходите за подробен анализ, ще трябва да се изберат прагматични методологии, които да бъдат надлежно обосновани за всеки отделен случай, като крайната цел е да се гарантира задоволително качество на анализа на оценката на цялостното въздействие. Няма универсален подход. Качеството на оценката на въздействието, включително на оценката на въздействията върху конкурентоспособността, зависи от експертните познания на екипа и от правилното консултиране с Ръководната група по оценката на въздействието и със заинтересованите страни.

Извършването на подходяща оценка на тези въздействия представлява пряко прилагане на принципа за пропорционален и интегриран анализ. Това е в съответствие с разпоредбите на член 173 от ДФЕС и е отговор на ангажимента, който Комисията е поела в своето Съобщение относно индустриалната политика „да се гарантира, че всички предложения в областта на политиките със значително въздействие върху промишлеността се подлагат на задълбочен анализ за въздействието им върху конкурентоспособността“. Анализът на въздействията върху конкурентоспособността (наричан по-долу „преглед на въздействието върху конкурентоспособността“) се извършва в рамките на съществуващата практика на оценка на въздействието *inter alia* чрез „оценка и отчитане на общото въздействие от дадено предложение върху конкурентоспособността, включително последиците за инвестициите, разходите, цените и иновациите в областта на промишлеността и отделните сектори, както и удовлетворението на потребителите, и особено като се взема под внимание потенциалното взаимодействие между предложението и други съществуващи или планирани законодателни актове и регулаторни документи“.⁶

Докато при интегрирания подход за оценката на въздействието **всички** разходи и ползи следва да бъдат надлежно отчетени, при агрегиращия подход може да е необходимо да се добави оценка, която разглежда предимно секторите и е фокусирана върху конкретното въздействие на инициативата върху секторите на икономиката.⁷

⁴ Вж. например Насоки за оценка на социалните въздействия в рамките на системата на Комисията за оценка на въздействието и Оперативни насоки за вземане под внимание на основните права в оценките на въздействието на Комисията, публикувани на адрес: http://ec.europa.eu/governance/impact/key_docs/key_docs_en.htm

⁵ И по-специално секторен анализ vs. по-обобщени оценки на въздействията чрез моделите на общо равновесие и други подобни модели.

⁶ СОМ(2010) 614 „Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията. Извеждане на преден план на конкурентоспособността и устойчивото развитие“, стр. 5

⁷ В настоящите насоки понятията „сектори“, „промишленост“, „предприятия“ и свързаните понятия „секторен“, „промишлен“, „конкурентоспособност на предприятията или бизнеса“ са взаимозаменяеми. Секторният подход не бива да се тълкува като подход, фокусиран върху един или няколко избрани сектора. По-скоро се има предвид, че при съвкупното въздействие на дадено предложение се отчитат отрицателните и положителните въздействия върху конкурентоспособността на всички пряко или косвено засегнати сектори, както и техният капацитет за приспособяване към новите изисквания.

Прегледът на въздействието върху конкурентоспособността има за цел:

- (1) по-нататъшно подобряване на аналитичното качество на докладите за оценката на въздействието по отношение на въздействията върху конкурентоспособността;
- (2) улесняване на процеса по разработване на политики, които отчитат изцяло въздействията върху конкурентоспособността, предвид техния общ набор от цели.

Целта на прегледа на въздействието върху конкурентоспособността не е да се придава прекомерна тежест на въздействията върху секторите в общата оценка на въздействието. Намерението е да се задълбочи анализът, за да се даде възможност на лицата, които разработват политики, да разберат по-добре въздействията на предложението върху конкурентоспособността на предприятията.

Настоящите насоки са предназначени да предлагат оперативна подкрепа на екипите за оценка на въздействието по отношение на въздействията върху конкурентоспособността. Те са изготвени така, че да отговарят на тяхното искане за по-структуриран начин за оценка на тези въздействия. Насоките очертават основните стъпки и въпроси при извършване на преглед на въздействието върху конкурентоспособността. Те съдържат 12 последователни стъпки, организирани в следните три раздела (вж. таблицата по-долу):

Раздел I, Начало. Той дава възможност за по-добро разбиране на целите и обхвата на инструментите за оценка на въздействието върху секторната конкурентоспособност.

Раздел II, Качествена проверка. Той дава възможност за определяне на най-съществените въздействия на конкретни инициативи върху конкурентоспособността на секторите на промишлеността.

Раздел III, Количествено определяне на въздействията: източници на данни. Той посочва полезните източници на данни, които могат да се използват за количествен анализ.

Всеки раздел определя няколко *незадължителни стъпки за постигане на определена задача*, във връзка с оценката на въздействието върху секторната конкурентоспособност. Модулната структура на наръчника има за цел да предостави поетапни насоки, но освен това предлага достатъчна гъвкавост, която ви позволява да пропуснете тези части, които считате, че не са приложими за вашата оценка на въздействието, в съответствие с принципа на пропорционален анализ.

Подкрепа

Въпроси или коментари във връзка с прилагането на настоящите насоки могат да се изпращат до звеното за помощ във връзка с прегледа на въздействието на конкурентоспособността към Генерална дирекция „Предприятия и промишленост“ (DG ENTR) на нейната **служебна поща**:

ENTR-COMPETITIVENESS-IMPACT-HELPDESK@ec.europa.eu

Освен това екипите за оценка на въздействието могат да направят справка с материалите, предоставени на уебсайта за преглед на въздействието върху конкурентоспособността:

<http://myintracomm.ec.europa.eu/entr/howwemanage/decisionmaking/Pages/default.aspx>, където те могат да споделят своя опит и идеи с други екипи за оценка на въздействието и да съдействат на хелпдеска за оценката на въздействието върху конкурентоспособността да направи тези насоки по-полезни и ефективни.

Добри примери за оценка на въздействията на нови предложения, свързани с конкурентоспособността на промишлеността, които биха могли да ви дадат идеи за вашия анализ, са представени в [Библиотека с най-добрите практики](#).

I. НАЧАЛО

Преди да започнете, ще трябва да определите:

- 1) **На първо място, необходим ли е специален анализ на въздействието върху секторната конкурентоспособност при вашата оценка на въздействието?**
Ако да:
- 2) **Какъв е обхвата на този анализ? (баланс между цели на анализа и ресурси, необходими за неговото изготвяне).**

Тези два въпроса са разгледани в описаните по-долу две последователни стъпки.

Стъпка 1. Необходим ли е специален анализ на въздействията върху секторната конкурентоспособност при вашата оценка на въздействието?

Целта на настоящата стъпка е да ви помогне да разберете дали въобще се изисква анализ на този вид въздействия или не (ако сте запознати с основните принципи и прецените, че вашата оценка на въздействието трябва да обхваща въздействията върху секторната конкурентоспособност, можете да пропуснете тази стъпка и да преминете направо към стъпка 2).

Съгласно принципа на пропорционален анализ, не всички оценки на въздействието изискват специален анализ на секторната конкурентоспособност. Това е отразено във водещото съобщение относно индустриалната политика, с което Комисията се ангажира да „... гарантира, че всички предложения в областта на политиките със значително въздействие върху промишлеността се подлагат на задълбочен анализ за въздействията им върху конкурентоспособността. Примери за такива мерки са новите законодателни актове за вътрешния пазар, основните регламенти за финансовите пазари, които могат да окажат въздействие върху достъпа до финансиране, и новото законодателство във връзка с изменението на климата или с опазването на околната среда.“⁸

Поради това с цел допълване на интегрираната оценка на всички въздействия на дадено ново предложение, може да е необходим секторен анализ, който да установи как предложението засяга различните сектори и дали конкретни сектори са особено засегнати. Тази стъпка предлага удобен за използване инструмент, с който да се определи дали оценката на въздействието на дадено предложение изисква специфичен анализ на въздействието върху секторната конкурентоспособност, без това да предопределя избора на методология за извършването на този анализ.

Първият въпрос, на който следва да се отговори, е дали дадена инициатива може да има значително въздействие върху секторната конкурентоспособност или не. В общи линии, инициативите на ЕС имат въздействие върху конкурентоспособността, когато те засягат най-малко един от посочените по-долу елементи:

⁸ COM(2010) 614 „Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията. Извеждане на преден план на конкурентоспособността и устойчивото развитие“, стр. 5

- капацитет на даден сектор да произвежда продукти при по-ниски разходи и/или да ги предлага на по-конкурентна цена (конкурентоспособност по отношение на себестойността/ценова конкурентоспособност) — разходите за операциите на предприятията включват разходите за суровини (включително ресурси и енергия) и факторите на производство, които могат да бъдат пряко или косвено засегнати от законодателното предложение,
- качество или оригиналност на предлаганите стоки или услуги в даден сектор (конкурентоспособност по отношение на иновациите) — технологичното развитие и иновациите (на продукти и/или процеси) са от съществено значение, както за разходите за суровини, така и за стойността на получените продукти,
- ефективна пазарна конкуренция и безпрепятствен достъп до външни пазари, включително тези на суровини и материали, на обществените поръчки и др.,
- пазарния дял на сектора на международните пазари.

Секторната конкурентоспособност е пряко свързана с **производителността и нейните определящи фактори**. Ръстът на производителността се определя от промени в качеството и количеството на вложените ресурси и от технологичния напредък — т.е. от **склонността на сектора към иновации**. В дългосрочен аспект повишаването на стандарта на живот се определя от способността на една държава или дружество да произведат по-голяма продукция от дадени ресурси. Това е идеята в основата на **общата факторна производителност**, ръст на производството, който не се обуславя от производствените фактори. Икономическите теории предвиждат, че при успешните предприятия нарастването на пазарните дялове, дългосрочната рентабилност и нарастващите реални заплати обикновено се свързват с активен ръст на производителността. Традиционните показатели на конкурентоспособността — *разходи за труд за единица продукция* или *конкурентоспособност по отношение на цената и качеството* — също отразяват основната динамика в областта на производителността и иновациите.

Анализът на въздействията върху разходите и капацитета за иновации следва да бъде разгледан също в международен контекст от сравнителна гледна точка. Така например, ако едно законодателно предложение има вероятност да повиши разходите за производителите от ЕС, например чрез по-строги изисквания за безопасност на продуктите на пазара на ЕС, това може да засегне пазарните дялове на производителите от ЕС, освен ако техните външни конкуренти не са изправени пред същите условия в Европа и извън нея. Ако политиката засяга производствения процес чрез например по-строги стандарти за използване на ресурсите или относно замърсяването, или разпореда относно здравословните и безопасните условия на труд, които не се прилагат за конкурентите, европейските производители могат да бъдат в благоприятно или неблагоприятно положение спрямо предприятията, които се намират на друго място.

Преглед на въздействието върху конкурентоспособността

„Оценката на въздействието върху конкурентоспособността“ е допълнителен инструмент към ръководството за оценка на въздействието, чиято цел е да задълбочи цялостната оценка на икономическите въздействия на даден законодателен проект с по-добър анализ на въздействията върху

конкурентоспособността на предприятията като цяло и на секторно равнище, чрез идентифициране, и когато това е оправдано, чрез измерване на възможните въздействия на новото предложение в трите измерения на конкурентоспособността на предприятията:

а) конкурентоспособност по отношение на себестойността: разходите за осъществяване на стопанска дейност, които включват разходи за междинни продукти (включително енергия) и фактори за производство (труд и капитал);

б) капацитет за иновации: капацитетът на предприятието да произвежда повече и/или по-качествени продукти и услуги, които отговарят по-добре на предпочитанията на потребителите;

в) международна конкурентоспособност: на горепосочените два аспекта може да бъде направена и сравнителна оценка в международен контекст, така че да бъде отчетено възможното въздействие на предложението върху пазарния дял на европейската индустрия и върху установените конкурентни предимства.

Таблицата с икономическите въздействия от Насоките за оценка на въздействието съдържа редица въпроси, които имат пряко отношение към ценовата конкурентоспособност и конкурентоспособността по отношение на себестойността, капацитета на предприятията за иновации и тяхната международна конкурентоспособност.⁹ Освен това, в приложенията към насоките се съдържат подробни указания за определяне и измерване на въздействието на дадено предложение върху малките и средните предприятия („тест за МСП“)¹⁰, както и въздействията върху технологичното развитие и иновациите.¹¹ Има също така и насоки за оценка на въздействията върху конкуренцията.¹²

Вместо обаче да анализират всички тези въпроси на твърде ранен етап, екипите за оценка на въздействието могат да използват предложения в настоящите насоки контролен списък (чек-лист) като инструмент за оценяване дали дадена интервенция може да има значително въздействие върху конкурентоспособността на предприятията.

Таблицата по-долу илюстрира използването на този аналитичен инструмент по отношение на предложение за забрана за използване на опасни материали в промишлени продукти в ЕС. Контролният списък съдържа общи въпроси относно размера на очакваните въздействия върху движещите сили на конкурентоспособността и пазарните дялове. Не се изисква задълбочено проучване или прилагане на количествени методи, за да се отговори на въпросите. За този първи преглед, може да използвате вашите експертни познания и тези на вашия екип.

Възможно е да не можете да дадете отговор да/не директно на всички тези въпроси. Например може да бъде трудно да се предвиди размерът на ефекта без данни и допускания. От друга страна знакът на въздействието върху конкурентоспособността

⁹ Насоки за оценка на въздействието, раздел 8.2, таблица 1, стр. 33-34

¹⁰ Приложения към Насоките за оценка на въздействието, стр. 32–34, раздел 8.4

¹¹ Приложения към Насоките за оценка на въздействието, стр. 34–38, раздел 8.5

¹² Насоки за оценка на въздействието, стр. 40

може да бъде неясен или дори да се променя с времето. Например забраната за използването на опасни материали в определени продукти може първоначално да доведе до загуба на пазарни дялове от страна на европейските производители, които използват тези материали, но с нарастване на осведомеността на потребителите и промяната в предпочитанията, продажбите на по-безопасни продукти могат да нараснат. Също така разпоредбите относно здравословните и безопасните условия на труд могат да повишат разходите за труд в краткосрочен план, но те ще имат по-дългосрочни положителни ефекти, като насърчават производителността, намаляват отсъствията от работа и подпомагат наемането и задържането на работа на персонала. Освен това въздействията могат да се различават при засегнатите сектори, което прави цялостното въздействие несигурно. Например секторът, който произвежда опасни материали, ще претърпи загуби, но производителите на продукти-заместители могат да извлекат ползи (не е показано по-долу, тъй като контролният списък е само за най-засегнатия сектор).

Може ли забраната за използване на опасни материали да има значително въздействие върху конкурентоспособността на предприятията по отношение на:

Конкурентоспособност по отношение на себестойността и ценова конкурентоспособност	Положително въздействие	Отрицателно въздействие
Разходи за вложени продукти		Да
Капиталови разходи		Да
Разходи за труд	Да?	
Други разходи за постигане на съответствие (например задължения за информиране)		Да
Разходи за производство, разпределение, следпродажбени услуги		Да
Цена на произведените продукти (не пряко чрез разходите, например ценови контрол)	Не	
Капацитет за иновации		
Капацитет за научна и развойна дейност и за пазарна реализация на резултатите	Да	
Капацитет за продуктови иновации	Да	
Капацитет за иновации на процесите (включително разпределение, предлагане на пазара и следпродажбени услуги)	Да	
Достъп до рисков капитал	Не е приложимо	
Международна конкурентоспособност		
Пазарни дялове (единен пазар)	Да	
Пазарни дялове (външни пазари)		Да
Установени сравнителни предимства ¹³	Не е известно	

Попълването само на тези отговори, които изглеждат недвусмислени, може да е достатъчно, за да се определи дали за дадена оценка на въздействието е необходим по-задълбочен анализ на всички или на някои въздействия върху секторната конкурентоспособност. В случаите, когато има голяма несигурност (т.е. много непопълнени места или въпросителни знаци в контролния списък), може също така да

¹³ Вж. стъпка 12 за установени сравнителни предимства (RCA)

бъде обосновано да се извърши допълнителен анализ на секторната конкурентоспособност.

За целите на онагледяването, контролният списък е приложен само по отношение на една опция/възможност и е базиран само на да/не отговори. Като алтернатива може да се отиде една стъпка напред и да се приложи за повече опции — опция за „непредприемане на нишо“ и алтернативни варианти, като например търсене на международно решение на проблема, свързан с безопасността, вместо регулаторен акт, приложим само за ЕС и т.н. Освен това можете да приложите тази стъпка и за непряко засегнатите сектори (тези вътре и извън веригата на добавената стойност).

Представеният пример е за случай, който изисква по-подробна оценка на въздействието върху секторната конкурентоспособност, тъй като предложението може да има значително въздействие върху повечето фактори на конкурентоспособността на производствения сектор, използващ опасни материали като суровини. Възможно е тези въздействия да имат противоположни знаци — законодателството може да наложи допълнителни разходи за постигане на съответствие, но от друга страна може да насърчи иновациите и използването на нови материали.

Резултатът от този контролен списък не трябва да се тълкува като доказателство, че положителните и отрицателните въздействия върху конкурентостта биха се неутрализирали, тъй като тези въздействия все още не са качествено и количествено оценени. Контролният списък само показва, че ефектите могат да бъдат значителни.

Следва да се отбележи също така, че когато въздействията върху конкурентоспособността се очакват да бъдат значителни, може да е полезно да се направи по-подробен анализ, независимо от факта, че нетното въздействие върху конкурентоспособността или общата нетна полза от инициативата може да се очакват да бъдат положителни.

Това разбира се е вярно за всяка специфична група от значителни въздействия и е в съответствие с принципа на оценката на въздействието: интегриран и всеобхватен подход, който определя печелившите и губещите страни, който помага, когато е целесъобразно, да се разработят смекчаващи мерки за тези, които са силно засегнати, като същевременно постига целите на интервенцията. Така например изследването на въздействията върху конкурентоспособността на системата за търговия с емисии посредством различни методи, включително макроикономическо моделиране, е довело до заключението за продължаване на безплатното разпределение на квоти на тези енергоемки отрасли, които са изложени на риск от въглеродни емисии.

Накратко, дори когато оценката на въздействието доказва нетни ползи за обществото, една по-задълбочена оценка на въздействията върху секторната конкурентоспособност може да ви помогне да разберете как могат да бъдат постигнати целите, като същевременно се сведат до минимум потенциалните отрицателни въздействия върху най-засегнатите сектори, и като се улесни тяхното приспособяване към новите изисквания в краткосрочен план. В случай на предложения, които засягат многобройни взаимосвързани сектори на икономиката, може обаче да бъде целесъобразно да се използват симулации на модела на изчисливо общо равновесие и/или макроикономическия модел на междуетрасловите връзки, които позволяват да се

направи оценка на въздействието върху цялата икономика от изменението на дадена политика, както и вероятния мащаб на ползите и загубите за сектора и вторичните ефекти между секторите.

Стъпка 2. Колко задълбочен следва да бъде анализът?

Раздели 3.2 и 8.2 от Насоките за оценка на въздействието представят критериите, които следва да бъдат взети предвид при определяне на степента, до която значителните въздействия следва да бъдат анализирани през целия процес на оценка на въздействието. Този раздел допълва Насоките за оценка на въздействието, като предоставя конкретен контекст по отношение на въздействията върху секторната конкурентоспособност.

Мащабът на очакваните въздействия и тяхната политическа значимост са два основни определящи фактора. Видът на интервенцията също предлага полезни отправни точки.

В случай на интервенции, които имат саморегулиращ характер (например кодекси на поведение или доброволни стандарти), необходимостта от задълбочен анализ на въздействията върху секторната конкурентоспособност вероятно ще бъде ограничена, тъй като самият сектор играе ключова роля при определяне на съдържанието на инициативата. По-задълбочен анализ обаче може да се изисква по отношение на въздействията върху конкуренцията в самия сектор и върху конкурентоспособността на секторите нагоре или надолу по веригата.

Ако интервенцията засяга инфраструктурен проект (например транспортно или комуникационно съоръжение) или предоставянето на обществени услуги (например услуги за спътникова навигация), вероятно тя ще има положително въздействие върху конкурентоспособността на предприятията, въпреки че това може да зависи от таксите, заплащани от потребителите.

Законодателните инициативи най-вероятно ще предизвикат въздействия върху секторната конкурентоспособност. В случай на такива инициативи, чиято ясно определена цел е подобряване на рамковите условия за секторната конкурентоспособност, положителните въздействия вероятно ще превишават отрицателните. Въпреки това все още ще е необходим анализ, за да се определят цялостните ползи, за да се определи вариантът на политиката, който дава най-много ползи, и в идеалния случай, за да се определят някои показатели и сравнителни стойности за последваща (ex-post) оценка на реалното въздействие на политиката върху секторната конкурентоспособност.

Въпреки че много регулаторни инициативи основно преследват цели, различни от конкурентоспособност (например опазване на околната среда, потребителите, служителите или инвеститорите), те могат да засегнат секторната конкурентоспособност в положително или отрицателно отношение. Това са типичните случаи, които изискват по-подробна оценка на въздействията върху секторната конкурентоспособност.

Оценката на въздействията може да бъде основно **качествена** за тези предложения, които могат да имат ограничено въздействие върху конкурентоспособността или за

които може да бъде доказано, че един по-задълбочен анализ не би бил пропорционален на целите. Службите следва да се стремят към включване на **количествени** елементи (и при възможност да извършат количествена оценка на въздействията) в тези случаи, когато въздействията се очакват да бъдат особено значими. Анализът може да бъде ограничен до преките ефекти (т.е. въздействието върху пряко засегнатите сектори) или да обхваща и непреките ефекти, ако те също така могат да бъдат от значение и е възможно (и пропорционално) да бъдат анализирани.

Стъпки 1 и 2 ще ви позволят да установите предимството от конкретен анализ на въздействията на конкурентоспособността, да определите съответните въздействия на предложението, и да добиете представа колко обширен следва да бъде вашият анализ. Те биха могли да дадат основата за вашето планиране на по-нататъшен анализ и да предоставят вече възможна обратна информация за определяне на вашия набор от варианти. Този етап на планиране ще ви помогне да започнете. Предвид това, че оценката на въздействието е повтарящ се процес, може да бъде необходимо отчетените данни да бъдат изменени в хода на дейностите (например някои въздействия се оказват по-значими отколкото първоначално се е считало, поради което изискват по-задълбочен/количествен анализ; или обратно, количествената оценка се оказва изключително скъпа/невъзможна за изпълнение).

II. КАЧЕСТВЕНА ПРОВЕРКА

След първите две стъпки, описани по-горе, може да бъде от полза да бъдат подложени съответните въздействия на качествена проверка, описана в този раздел.

Тази част от наръчника използва въпросите и указанията, които вече са включени в Насоките за оценка на въздействието. Те са разделени на четири групи, които включват: а) определяне и описание на засегнатите сектори; б) конкурентоспособност по отношение на разходите и ценова конкурентоспособност (включително избор на потребителите); в) капацитет за иновации; и г) международна конкурентоспособност.

Ако работите за звено, което осъществява пряк надзор върху целевия сектор, би трябвало да можете да отговорите на повечето от тези въпроси, като използвате вашия експертен опит и познания или тези на вашето звено. Ако засегнатият сектор е извън вашата сфера на компетентност, което е и най-често срещаният случай, ще ви бъдат необходими известни основни познания относно дейностите в сектора, включително използваните суровини, интензитет на факторите (на капитала, труда и енергията), както и интензивност на пазарната конкуренция, размер на предприятията и други характеристики на сектора. Може да се консултирате със звеното за помощ във връзка с въздействията върху конкурентоспособността към ГД „Предприятия и промишленост“ или ръководната група за оценка на въздействието за основни материали като:

- 1) разработени секторни проучвания: проучванията на производствени сектори са публикувани на: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/future-of-manufacturing/index_en.htm
- 2) предишни оценки на въздействието относно същите сектори: (http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2011_en.htm)
- 3) последващи оценки на ефективни политики или регулации на сектора (вж. EIMS — базата данни на Комисията за съхраняване на информацията относно резултатите от оценки: http://www.cc.cec/home/dgserv/sg/evaluation/pages/eims_en.htm)

Може също така да направите справка с проучванията и публикациите на съответните европейски или национални стопански камари, както и на европейските секторни комитети за социален диалог, когато е приложимо. (Вж. стъпка 8а за подробности).

В идеалния случай, последният компонент от качествения преглед, който може да бъде включен в доклада за оценката на въздействието, би бил кратък анализ със следните елементи:

1. Засегнатите сектори
2. Установените въздействия на предлаганата инициатива върху тези сектори
3. Качествена оценка на характера и мащаба на въздействията:
 - а. колко голямо е очакваното въздействие;
 - б. дали резултатът от интервенцията е пряк или косвен; и
 - в. кога се очаква да се прояви;

г. дали въздействието е преходно или постоянно (продължителност на въздействието).

4. Вероятност от появата на въздействието

- а. колко вероятно е въздействието;
- б. зависи ли то от критични допускания.

Този анализ следва да използва в достатъчна степен резултатите от вътрешни и външни консултации, които се изискват от ръководството за оценка на въздействието.

Матрица по-долу представлява един възможен модел, който би могъл да се използва за всеки засегнат сектор, за да се представят резултатите от качествената проверка по отношение на въздействията върху конкурентоспособността в документа за консултации и в доклада за оценката на въздействието.

Въздействия върху конкурентоспособността	Засегнатите сектори		Определяне на размера (времето на възникване) на въздействията	Продължителност на въздействието	Рискове и несигурност
	Пряко	Косвено			
Конкурентоспособност по отношение на себестойността и ценова конкурентоспособност					
Капацитет за иновации					
Международна конкурентоспособност					

Като обобщение, качествената проверка може да ви бъде полезна по три начина:

1. Тя може да предостави информация за начина, по който да се консултирате с другите служби и външните заинтересовани страни.
2. Помага ви по-ясно да осъзнаете необходимостта от количествен анализ и може да ви даде идеи за наличност на данни и модели, с които да извършите количествената оценка.
3. Може да се окаже, че тя е вашият краен резултат, защото тя показва, че отрицателните или положителните въздействия върху конкурентоспособността не са достатъчно значими, за да обосновават извършването на количествен анализ или поради това, че количественият анализ може да бъде невъзможен или прекалено скъп, за да бъде пропорционален на целите.

Това, което следва, представлява описание на последователните стъпки и съответните инструменти за всяка стъпка, които ще ви помогнат да получите резултатите от качествената проверка.

Стъпка 3. Кои са засегнатите сектори?

Подробният анализ на въздействията върху конкурентоспособността изисква да се определят засегнатите сектори. Както беше обяснено по-горе, има три основни вида въздействия, които са важни за секторната конкурентоспособност: а) разходи за осъществяване на стопанска дейност; б) капацитет за иновации; и в) международно измерение.

Тъй като оценката на въздействието върху конкурентоспособността следва да отчита преките и непреките (положителни и отрицателни) ефекти и да направи разграничение и обясни краткосрочните и дългосрочните ефекти, бихте могли да разгледате три групи от заинтересовани страни и въздействията върху тях:

1. въздействие върху секторите, които са пряко засегнати от предложената законодателна инициатива,
2. непреки въздействия върху секторите, намиращи се във веригата за доставки на засегнатите сектори, и
3. непреките въздействия върху секторите извън веригата за доставки.

Първата група по-горе се отнася за **преките ефекти**. Втората и третата са свързани с **непреките ефекти**, предизвикани от промени в относителните цени и в предлагането и търсенето на пазарите за суровините и продукти на целевия сектор. Те могат да възникнат паралелно или със забавяне (вторични ефекти) спрямо преките ефекти. Те са важни поради две причини. Първо, могат значително да надвишават първичните ефекти, ако засягат много сектори вътре или извън веригата за доставки. Второ, могат дори да неутрализират очакваните общи ползи/разходи, ако са с противоположен знак на преките ефекти.

Непреки ефекти могат да се наблюдават в:

1. секторите надолу по веригата, секторите, които използват продуктите, произведени от засегнатия сектор, и които са изправени пред нови цени за междинно и капиталово потребление;
2. сектори нагоре по веригата, т.е., доставчиците на стоки и услуги, използвани от засегнатия сектор, които могат да претърпят промени в търсенето на техните продукти;
3. пазари на допълващи се продукти, тъй като тяхното търсене се движи в същата посока като търсенето на продуктите на засегнатия сектор (например увеличаването на цените на горивото ще засегне търсенето на автомобили); и
4. пазар на продукти-заместители, тъй като тяхното търсене се движи в противоположната посока спрямо търсенето на продуктите на засегнатия сектор (например увеличаването на цените на горивото може да засили използването на обществен транспорт.)¹⁴

¹⁴ Вж. приложение 2, случай 1 за илюстрация

Някои политики могат да засегнат много или повечето стопански сектори. Примери за такива интервенции са например тези, засягащи разходите за труд (например Директивата за работното време) или тези, засягащи разходите за енергия (например политиките относно енергията от възобновяеми източници), или тези, засягащи достъпа до финансиране и разходите по финансиране (например изискванията за капитала на банките) или защитата на личните данни например. Обикновено се оценяват съвкупните ползи и разходи, но също така би могло да се анализира **разпределението на въздействията по сектори**, когато това е обосновано (например, когато даден сектор е особено засегнат). В тези случаи може да е необходимо да вземете под внимание интензивността на труда, енергията, ресурсите и капитала, с цел по-добро определяне на разпределението на въздействията, да определите най-силно засегнатите сектори и да разгледате тяхната ефективност и шансовете им да се приспособят към изискванията на интервенцията.

Стъпка 4. Какъв е ефектът върху конкурентоспособността на МСП?

„МСП тестът“, който е неделима част от Насоките и практиката за оценка на въздействието, включва въпроси относно разходите, капацитета за иновации и други рамкови условия като достъп до финанси, умения, ресурси и пазари.¹⁵

В своя Преглед на „Small Business Act“ за Европа, Комисията подчертава връзката между оценката на въздействието върху конкурентоспособността и „теста за МСП“, като се ангажира „да продължи да утвърждава прилагането на „МСП теста“ в своите процедури по оценка на въздействието, за да гарантира, че въздействията върху МСП се анализират задълбочено и се вземат предвид във всички законодателни предложения и инициативи, с ясно посочване на количествените ефекти върху МСП, когато е възможно и обосновано. Когато извършва „преглед на въздействието върху конкурентоспособността“ на своите предложения, Комисията ще прави анализ на способността на европейските предприятия, и по-специално на МСП, да се конкурират на пазара на ЕС и на пазарите в чужбина.“¹⁶

След като засегнатият(ите) сектор(и) бъде(бъдат) определени, следващата стъпка е да се отговори на въпроса дали МСП ще бъдат особено засегнати. Ако има налични данни, делът на МСП в съответния сектор би могъл да предостави полезна информация. Делът на МСП представлява важен показател за възможното въздействие на предложението по отношение на конкурентоспособността на промишлеността, поради две причини. Първо, въздействията върху ценовата конкурентоспособност са по-силно изразени по отношение на МСП. Някои разходи за постигане на съответствие например не се понижават с размера на предприятията, което води до по-висока средна регулаторна тежест за МСП като процент от приходите. Освен това техният капацитет за приспособяване към по-високата регулаторна тежест е ограничен от техния ограничен достъп до финансиране. Второ, промените в условията за иновации имат средно по-силно въздействие върху МСП, тъй като мнозинството от иновативните дружества са МСП, и тъй като иновативните МСП зависят в по-голяма степен от иновациите за да оцелеят в сравнение с по-големите иновативни дружества.

¹⁵ Вж. Насоки за оценка на въздействието SEC (2009) 92, стр. 40; и част III: приложения към Насоките за оценка на въздействието

¹⁶ COM(2011)78, стр. 6

В обобщение, целта на оценката на въздействието върху конкурентоспособността по отношение на конкурентоспособността на МСП в идеалния случай би била:

1. да определи относителната тежест на МСП в съответния(ите) сектор(и);
2. да засили използването на „МСП теста“ за съответния(ите) сектор(и) чрез прилагане на концепцията за конкурентоспособност по отношение на себестойността, на иновациите и пазарна конкурентоспособност; и
3. да гарантира адекватно представяне на МСП от засегнатите сектори, в процеса на консултации.

Стъпка 5. Какъв е ефектът върху конкурентоспособността по отношение на себестойността и ценовата конкурентоспособност?

Дадено предложение може да има положителни или отрицателни, преки и косвени въздействия върху разходите за икономическа дейност и по този начин върху възвръщаемостта на инвестициите и инвестиционните потоци. То може да наложи преки разходи за постигане на съответствие върху засегнатите сектори или може косвено да повиши разходите, поради промяна на поведението на доставчиците, потребителите, служителите и инвеститорите, вследствие на регулирането. Или пък то може да намали административната тежест или да понижи цените на използваните суровини. Независимо от причината за тези промени, предложението може да засегне предприятията или чрез разходите за междинните стоки и услуги (включително енергия), или чрез разходите за производствените фактори (труд, капитал и природни ресурси). Освен разходите, е важно също да се провери дали предлаганата интервенция засяга конкуренцията, например чрез ограничаване или либерализиране на ценообразуването или избора на потребителите (повече насоки относно въздействията върху конкуренцията са дадени в раздел 8.3 от Насоките за оценка на въздействието).

Въпросите, които следват, могат да ви помогнат да определите тези въздействия. Те нямат за цел да доведат до изчерпателна таксономия на разходите на предприятията, а по-скоро да насочат търсенето на възможните последствия от предложението за конкурентоспособността по отношение на себестойността и ценовата конкурентоспособност.

Възможните въпроси биха могли да обхванат потенциалните допълнителни *разходи за постигане на съответствие* (или намаляване на съществуващите разходи за постигане на съответствие), както и другите *оперативни разходи* (за суровините и производствените фактори), които са следствие от новото предложение, но не са свързани с постигането на съответствие. Накрая, би могло да се разгледа възможното въздействие на предложението върху *предпочитанията на потребителите и потребителските цени*.

А. Предложението, което е предмет на оценката, намалява или увеличава разходите за постигане на съответствие на засегнатия(ите) сектор(и)?

Разходите за постигане на съответствие включват паричната равностойност на **времето**, отделено от служителите и ръководството за спазване на новите изисквания (например за водене на документация), както и **парите** за закупуване на стоките и

услугите, които се изискват съгласно инициативата (например ново оборудване или външни стопански услуги, свързани с новото изискване). Типичните въпроси биха били:

1. Засяга ли вариантът на политиката характера на задълженията за информиране, наложени на предприятията, като например вида на данните, които се изискват, честота на представяне, сложността на процеса по изпращане на информацията и др.?
2. Изисква ли се използване на ново оборудване (например за намаляване на замърсяването, за регистриране на продажбите, за измерване на съдържанието на дадено вещество в крайния продукт и т.н.)?
3. Ще са необходими ли допълнително време за служителите или стопански услуги, предлагани от частния или публичния сектор (като например външни счетоводни или одиторски услуги, или удостоверяване на съответствието от упълномощени субекти от публичния или частния сектор и т.н.)?
4. Поставят ли разходите за постигане на съответствие определени предприятия или сектори в неизгодно положение спрямо техните конкуренти (включително чрез създаване на неравностойни условия)?
5. По какъв начин по-специално са засегнати МСП?

Б. Предложението засяга ли цените и разходите за междинно потребление?

Дадено предложение може да засегне разходите за междинно потребление:

1. като засегне цената или наличността на природните ресурси, включително суровините и други изходни материали (междинни продукти и услуги), използвани в производството;
2. като въведе ограничения (или забрани) за използването на опасни материали; и
3. непряко, когато промените в разходите за произведените продукти на пряко засегнатия сектор се предадат надолу по веригата или изместване на търсенето към продукти-заместители водещо до повишаване на цените, и тези продукти-заместители се използват в междинното потребление.

В. Предложението засяга ли капиталовите разходи?

Дадено предложение може да засегне капиталовите разходи по един от посочените начини:

1. като повиши цените на капиталовите стоки; и
2. като засегне достъпа до и разходите за финансиране (собствен капитал, банкови заеми и облигации).

Достъпът до финансиране и разходите за финансиране от друга страна се определят от множество фактори, сред които:

3. условията на финансовия пазар;

4. движението на капитали и рамката за преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ);
5. защитата на правата на акционерите;
6. капиталовите изисквания за банките;
7. профила на сектора по отношение на финансовият риск; и
8. стимулите за инвестиране в този сектор в ЕС (възвръщаемост на инвестициите спрямо възвръщаемостта на инвестициите на други пазари) и в други държави.

Когато е уместно, качественият анализ в идеалния случай ще разгледа тези фактори и тяхното въздействие върху разходите за инвестиране в засегнатия сектор и върху предпочитанията на инвеститорите.

Г. Предложението засяга ли разходите за труд?

Разходите за труд на работодателите включват заплати, надбавки и данъци върху труда. Интервенциите могат да засегнат разходите за труд, например чрез определяне на минималната работна заплата, въздействията върху равнището на резерва за работна заплата или чрез промени, водещи до търсене на допълнителен труд или умения. Примерите за преките ефекти върху разходите за труд включват (но не само) политики¹⁷, които могат да доведат до:

1. промени в пенсионната възраст; или
2. промени в минималните работни заплати; или
3. промени в социално-осигурителните вноски или други данъци върху труда; или
4. промени в задълженията за отчитане или водене на документация.

Непреките ефекти върху разходите за труд биха могли да бъдат резултат от политики, които:

5. засягат (ограничават или насърчават/улесняват) трудовата мобилност;
6. засягат законодателството относно защитата на служителите (чрез ограничаване или улесняване на гъвкавостта на работодателите по отношение на наемането и уволняването на работници); или
7. засягат (увеличават или намаляват) ограниченията на пазара на труда и гъвкавостта на пазара на труда като страничен ефект;
8. промени, водещи до търсене на допълнителен труд/нов вид труд (поради новите изисквания за уменията, например предоставяне на възможност на предприятията да прилагат нови по-малко замърсяващи технологии) или до икономии при

¹⁷ Някои от тези политики могат да попадат извън областите на компетентност на ЕС. Те са посочени тук само с илюстративна цел и тъй като имат отношение към анализа на въздействията върху конкурентоспособността на национално равнище.

разходите за труд (например чрез освобождаване на микропредприятията от някои задължения за отчитане).

Освен че засягат разходите за труд, политиките могат да наложат допълнителни *разходи за постигане на съответствие, свързани със заетостта*: например по-високи стандарти за здравословните и безопасните условия на труд или допълнителни изисквания за водене на документацията относно работната ръка на дружеството. Следва да се отбележи обаче, че такива стандарти могат също така да се основават на споразумения между работодателите и служителите (например Директивата относно защитата на здравето на работниците в болничния сектор; междусекторно споразумение за предотвратяване на заболяването силикоза; и др.) и следователно отразяват предимствата и добавената стойност на стандартите и за предприятия и тяхното положително въздействие върху конкурентоспособността.

Въпреки че тези политики може да не са насочени към конкретен сектор, техните въздействия вероятно ще се различават при различните сектори, като най-засегнати ще бъдат трудоемките сектори (по положителен или отрицателен начин). Въздействието може също така да зависи от това дали индустрията използва интензивно висококвалифициран или нискоквалифициран труд, тъй като равнищата на възнагражденията, а оттам и разходите за труд могат да отразяват недостатъчното предлагане на умения, а допълнителните разходи да се споделят между работодателите и служителите според гъвкавостта на търсенето и предлагането на труд.

Д. Предложението засяга ли разходите за енергия?

Разходите за енергия могат да бъдат засегнати от политики, които позволяват свръхзависимост от ограничен брой доставчици или източници на изкопаеми горива. Те могат също така да бъдат засегнати в краткосрочен план от цели за преминаване към различна структура на енергоносителите или различни режими на предоставяне и таксуване на енергия.

Е. Предложението засяга ли избора на потребителите и потребителските цени?

В крайна сметка, сравнителните предимства, основаващи се на разходите на предприятия, се проявяват чрез информирания свободен избор на потребителя и реалната цена, която той заплаща за продуктите и услугите. Анализът на конкурентоспособността по отношение на себестойността може да се допълни с проверка на възможното въздействие върху избора на потребителите и потребителските цени. С други думи, да се изследва дали предложението:

1. може да засегне наличността на определени продукти на пазара;
2. забранява или ограничава предлагането на пазара (или рекламата) на определени продукти;
3. регулира или по друг начин засяга цените, които потребителите заплащат за продуктите на засегнатия сектор;
4. засяга качеството на стоките и услугите, които потребителите купуват; и

5. засяга прозрачността и сравнимостта на информацията относно качеството и цените на продуктите и услугите.

С цел определяне на разпределението на въздействието на предложението, анализът може също да разгледа обхвата до който **промените в производствените разходи се прехвърлят на потребителите** (ако увеличенията в разходите се прехвърлят в голяма степен на потребителите при олигополистичните пазари, характеризиращи се с ниска гъвкавост на търсенето, крайното въздействие може да бъде по-скоро влошено благосъстояние на потребителя, отколкото намалени печалби за предприятията).

Ж. Ще изискват ли горепосочените въздействия значително реструктуриране на дейностите на засегнатите предприятия?

Това е най-трудният (но вероятно най-важният) въпрос относно разходните параметри на предложението. До този момент вероятно вече сте определили повечето от промените при разходите за постигане на съответствие и оперативните разходи. Сега може да помислите:

1. Какви биха били разходите за приспособяване за предприятията (включително работната сила)?
2. Ще се нуждае ли секторът от значително реструктуриране, като например закриване на производствени линии, заменяне на технологии, заменяне на умения и др.?
3. Може ли предложението да доведе до закриване на предприятия?
4. Ще могат ли МСП да поемат разходите по реструктурирането?

Стъпка 6. Какъв е ефектът върху капацитета на предприятията за иновации?

Дадено предложение може да има въздействие върху капацитета на предприятията за иновации. Когато това въздействие се очаква да бъде значително, то може да бъде оценено, като се изследва потенциалното въздействие върху:

1. капацитета на предприятията да извършват научноизследователска и развойна дейност, водещи до иновации при техните продукти, като това може да бъде разширено допълнително с въздействието на предложението върху:
 - а) предлагането на умения, необходими на сектора; и
 - б) ефективността на защитата на правата върху интелектуалната собственост;
2. капацитета на сектора за въвеждане на нови продукти на пазара или за подобряване на характеристиките на продуктите, които той понастоящем предлага (*капацитет за продуктова иновация*), който зависи в голяма степен от техническите умения и прилагането на нови технологии;

3. капацитета за иновации по отношение на процесите и на услугите, свързани с продукти, включително разпределение, търгуване и следпродажбени услуги (*иновации на процесите*), който зависи от предлагането на управленски и организационни умения и таланти; и
4. възможността за достъп до рисков капитал.

Насоките на Комисията за въздействията върху технологичното развитие и иновациите предлагат подробни препоръки за това как да се оцени възможното въздействие върху капацитета на предприятията за иновации.¹⁸

Стъпка 7. Какъв може да бъде ефектът върху международната конкурентоспособност на сектора?

Оценката на въздействията върху производителността спомага за определяне на движещите сили на конкурентоспособността. При някои примери обаче картината не би била пълна, ако не се вземе под внимание потенциалното диференциално въздействие на предложението върху местните и чуждестранните дружества. Например ако дадено предложение в областта на политиката има вероятност да повиши разходите за производителите от ЕС (например чрез въвеждане на по-строги изисквания, свързани с безопасността на продуктите на пазара на ЕС), това може да не засегне относителните цени и пазарни дялове на производителите от ЕС, ако техните конкуренти са изправени пред същите изисквания и няма подходящи по-евтини продукти-заместители. Ако политиката обаче засяга производствения процес (например чрез по-строги стандарти за използване на ресурсите или относно замърсяването) или повишава разходите за труд (например чрез нови изисквания за безопасност на работното място), тогава европейските производители могат да бъдат в неблагоприятно положение спрямо предприятията, които се намират на друго място. Поради това в раздела относно международните въздействия на Насоките за оценка на въздействието е посочено, че всяка оценка на въздействието следва да разгледа конкурентоспособността на европейските предприятия и „да анализира въздействията на политиката, за да се установи как могат да бъдат постигнати целите, като същевременно се избягват или свеждат до минимум потенциалните отрицателни въздействия върху европейската конкурентоспособност. Тя би могла да включва анализ на подобни регулаторни актове, които вече съществуват в основните търговски партньори на ЕС.“¹⁹

Типичните въпроси, които могат да се зададат, са:

1. Какво е възможното въздействие на оценявания вариант върху конкурентната позиция на дружествата от ЕС спрямо техните конкуренти извън ЕС?
2. Какво е възможното въздействие на оценявания вариант върху търговията и пречките за търговията?
3. Засяга ли вариантът област, в която съществуват международни стандарти, общи регулаторни подходи или международен регулаторен диалог?

¹⁸ Приложения към Насоките за оценка на въздействието, раздел 8.5, стр. 34-38

¹⁹ Насоки за оценка на въздействието, стр. 42

4. Има ли вероятност той да доведе до трансгранични инвестиции, включително преместване на стопанската дейност в или извън ЕС?

Екипите по оценка на въздействието могат да направят справка с приложенията към Насоките за оценка на въздействието (раздел 8.7, стр. 38) за препоръки относно качествената оценка на възможното въздействие върху международната търговия и инвестиционните потоци.

III. КОЛИЧЕСТВЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА: ИЗТОЧНИЦИ НА ДАННИ

От техническа гледна точка, оценката на количественото въздействие на дадена мярка несъмнено е най-трудоемката част от оценката на въздействието и понякога не може да бъде изцяло направена поради методологически ограничения или поради това, че изисква непропорционално големи усилия. Събирането на необходимите данни може да бъде предизвикателство и често включва заинтересованите страни, което прави проверката на данните още по-трудно. Поради това обосноваността на количествената оценка трябва да бъде разгледана с нужното внимание, като се вземе предвид както желанието за нейната реализация, така и разходите, свързани с процеса и степента на надеждност на очакваните резултати (помислете например дали резултатите, които биха изисквали допълнителни данни или биха били изключително зависими от допусканията за прилагането на модела, ще придадат реална добавена стойност на процеса на вземане на решения).

Количествената оценка на въздействията върху конкурентоспособността може да изисква описателна статистика, анализ на вложените ресурси и изходните резултати чрез използване на национални или секторни сметки, приложно моделиране или други иконометрични инструменти. За предложения, които засягат различни сектори, могат да се използват различни модели като модела на изчислимото общо равновесие и/или макроикономическия модел на междутрасловите връзки за количествено определяне на цялостните въздействия. Те могат да бъдат полезни не само за оценяване на въздействието, което промените в дадена политика ще има върху цялата икономика, но също така и за изчисляване на вероятния мащаб на печалбите и загубите по сектори, вторичните ефекти между секторите, споделянето на допълнителните разходи между производителите и потребителите и т.н. Други модели, като например моделите на частично равновесие, могат да са по-лесни за използване и могат също да предоставят полезна информация за потенциалните въздействия.

Предложените по-долу стъпки дават по-скоро преглед на възможните резултати от количествения анализ, отколкото конкретни инструменти и методи за тяхното извеждане, тъй като те зависят от въпроса, който се разглежда. Тези стъпки надграждат резултата от петте стъпки на качествената проверка.

Стъпка 8: Представете доказателства за структурата и ефективността на пряко засегнатия(ите) сектор(и)
--

Тази стъпка разширява стъпка 3 и стъпка 4 от вашата качествена проверка. Тя има за цел да подкрепи предварителните заключения със статистически доказателства. В идеалния случай количествената оценка на ефективността на сектора следва да се основава на:

- значимостта на целевия сектор в икономиката на ЕС, измерена чрез неговия дял в добавената стойност и заетостта, регионалната и националната концентрация на сектора и т.н.;

- броя и разпределението на дружествата, включително дела на МСП и коефициента на концентрация;²⁰
- производителността на труда или общата факторна производителност;
- рентабилността, измерена с маржа на нетната печалба; възвращаемост на активите;
- неговия пазарен дял от световния пазар; и
- притока на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) (съотношението на привлечените/изнесените ПЧИ към добавената стойност).

Стъпка 8а: Направете преглед на съществуващите секторни проучвания и последващи оценки

Комисията е извършила редица проучвания на промишлеността и пазара, както и последващи оценки на политиките. Списък на проучванията на производствените сектори е публикуван на следния уебсайт:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/future-of-manufacturing/index_en.htm

Ако проучването на документи е недостатъчно, може да направите справка с уебсайтовете и публикациите на съответните сдружения на предприятия или организациите на съответните социални партньори.

Може да използвате Регистъра за прозрачност, за да намерите лицата за връзка и да се свържете с тях, за да им поискате техните последни данни и анализи. Регистърът за прозрачност се намира на уебсайта Europa.

Стъпка 8б: Актуализирайте съществуващите данни

Ако съществуващите проучвания са остарели, Евростат разполага с бази данни с актуални секторни статистически данни. Прегледът на Статическата класификация на икономическите дейности в Европейската общност (NACE)²¹ ще ви помогне да намерите основните икономически дейности на засегнатия(ите) сектор(и) по техните кодове.

²⁰ Коефициентът на концентрация (CR) представлява процент на пазарния дял, контролиран от най-големите дружества в сектора. Много често се използват CR4 и CR10 (т.е. пазарният дял на 4те и 10те най-големи дружества).

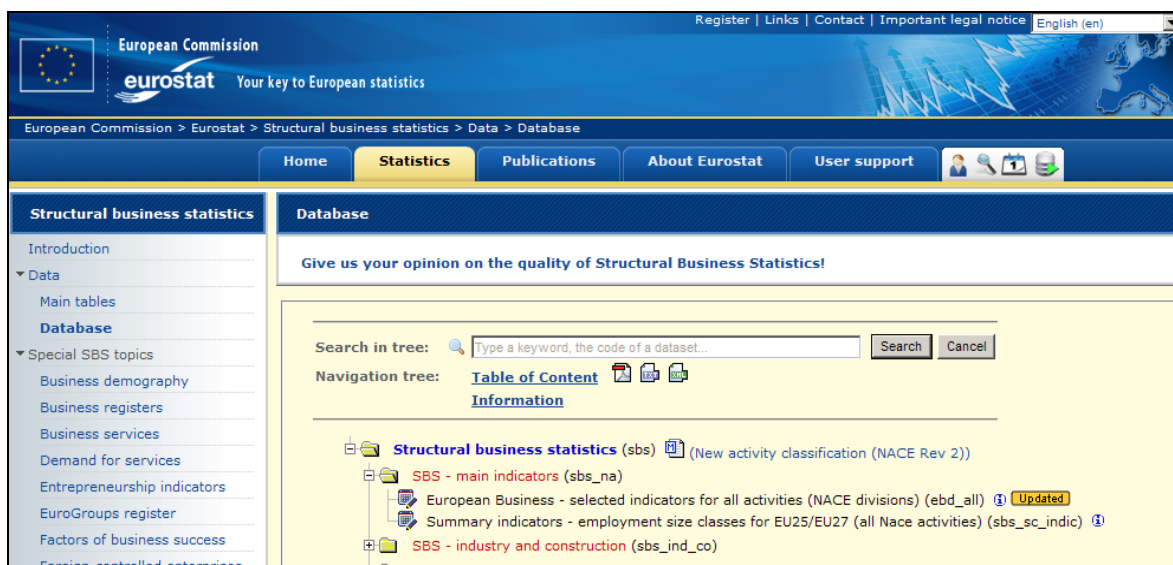
²¹ NACE (Nomenclature statistique des Activités économiques dans les Communautés Européennes) представлява статистическата класификация на икономическите дейности в Европейската общност, използвана от Евростат и държавите членки. NACE Rev.2 е въведена през 2008 г., за да бъдат отразени технологичните развития и структурните промени в икономиката. Поради това трябва да се използва таблицата за съответствие при сравняване на статистическите данни преди и след 2007 г.

NACE Rev.1.1 INDUSTRY/ ACTIVITY CODE	DESCRIPTION	NACE Rev.2 INDUSTRY/ ACTIVITY CODE	DESCRIPTION	INDICATORS
D	Manufacturing	C	Manufacturing	Number of enterprises
...	...	...	...	...
DJ	Manufacture of basic metals and fabricated metal products	C24	Manufacture of basic precious and other non-ferrous metals	
DJ27	Manufacture of basic metals	...	...	
DJ271	Manufacture of basic iron and steel and of ferro-alloys	C242	Aluminium production	
DJ272	Manufacture of tubes	C2443	Lead, zinc and tin production	
DJ2721	Manufacture of cast iron tubes	C2444	Copper production	
DJ2722	Manufacture of steel tubes	C2445	Other non-ferrous metal production	
DJ273	Other first processing of iron and steel	C2446	Processing of nuclear fuel	
DJ2731	Cold drawing	C245	Casting of metals	
DJ2732	Cold rolling of narrow strip	C2451	Casting of iron	
DJ2733	Cold forming or folding	C2452	Casting of steel	
DJ2734	Wire drawing	C2453	Casting of light metals	
DJ2735	Other first processing of iron and steel n.e.c.; production of non-ECSC ferro-alloys (included in DJ271 in NACE Rev.1.1)	C2454	Casting of other non-ferrous metals	
DJ274	Manufacture of basic precious and non-ferrous metals	C25	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment	
DJ2741	Precious metals production	C251	Manufacture of structural metal products	
DJ2742	Aluminium production	C2511	Manufacture of metal structures and parts of structures	

Следните три бази данни по принцип са най-важни при липсата на източници на данни за съответните сектори²²: SBS; PRODCOM и COMEXT.

Базата данни SBS (структурна бизнес статистика) предоставя данни на много подробно секторно равнище: брой на предприятията в сектора, брой на заетите лица, оборот, добавена стойност, инвестиции, производителност, дял на МСП в добавената стойност и заетостта и др.

Профил на сектора — основни данни от базата данни SBS

²²

В приложение III е дадено обяснение на съдържанието на основните бази данни на ЕС и международните бази данни и връзките към тях. По отношение на сектора на производство на алуминий, това са секторни организации и институти като Международният институт за алуминий, Световната служба за статистически данни относно металите или Международната агенция по енергетика.

кодовете на PRODCOM съответстват на един или няколко кода от външната търговска класификация известна като Комбинирана номенклатура (CN)²³.

Комбинирана номенклатура

eurostat		The CN headings with their corresponding Prodcum headings - Year 2009		eurostat	
3917 39 15	Flexible tubes, pipes and hoses, of addition polymerization products, reinforced or otherwise combined with other materials, seamless and of a length > the maximum cross-sectional dimension, whether or not surface-worked, but not otherwise worked (excl. those with a burst pressure of $\geq 27,6$ MPa)				
22.21.29.50	Plastic tubes, pipes and hoses (excluding artificial guts, sausage skins, rigid, flexible tubes and pipes having a minimum burst pressure of 27.6 MPa)	kg		S	
3917 39 19	Flexible tubes, pipes and hoses, of plastics, reinforced or otherwise combined with other materials, seamless and of a length > the maximum cross-sectional dimension, whether or not surface-worked, but not otherwise worked (excl. addition polymerization products, condensation polymerization products and rearrangement polymerization products, and products able to withstand a pressure of $\geq 27,6$ MPa)				
22.21.29.50	Plastic tubes, pipes and hoses (excluding artificial guts, sausage skins, rigid, flexible tubes and pipes having a minimum burst pressure of 27.6 MPa)	kg		S	
3917 39 90	Flexible tubes, pipes and hoses, of plastics, reinforced or otherwise combined with other materials (excl. seamless or cut to length only; tubes with a burst pressure of $\geq 27,6$ MPa)				
22.21.29.50	Plastic tubes, pipes and hoses (excluding artificial guts, sausage skins, rigid, flexible tubes and pipes having a minimum burst pressure of 27.6 MPa)	kg		S	

Пример: Определяне на профила на пряко засегнатия сектор/пазар (Алуминиевата промишленост)

Алуминият, метал, който се среща в най-големи количества в земната кора, е относително хомогенен продукт. Той има специфични характеристики (немагнитен, устойчив на корозия,), които го правят стратегическа суровина за много сектори, от въздухоплаването до сектора на производство на строителна техника. В производствения етап нагоре по веригата неговата верига на добавената стойност включва добив, топене/рециклиране и рафиниране. Производственият етап надолу по веригата включва посредници, които се занимават с вторично преработване и производство (фабрики за валцуване, екструдирание, леярството и производителите на тел), [...].

Производственият етап е разделен на 2 сегмента. Първичен алуминий се произвежда чрез топене на суровини, докато вторичният алуминий се произвежда чрез претопяване на скрап от алуминий. Първичният (или необработеният) алуминий се произвежда на три отделни етапа. Добива се боксит. След това от боксита се извлича двуалуминиев триоксид (алуминиев оксид) в завод за двуалуминиев триоксид, който се изпраща до пещ, където се произвежда (легиран) алуминий на блокове, листове, Вторичен алуминий се произвежда или чрез рафиниране (излезли от употреба продукти като кутии за напитки, ...) или чрез претопяване (промишлени отпадъци...) [...].

Това е сектор, изискващ много капитали, ресурси и енергия. Секторът на производство на първичен алуминий се нуждае от 15 мегавата на час, за да произведе 1 тон алуминий, а секторът на производство на вторичен алуминий от

²³ Внасяните и изнасяните стоки трябва да се декларират съгласно подпозицията от Комбинираната номенклатура, към която попадат.

скрап — 0,75 MWh. [...]

Международният институт по алуминий посочва, че през 2010 г. в света е имало 117 завода за производство на първичен алуминий, с изключение на Китай. От тях, 21 са в ЕС27, като още 7 има в Норвегия и 4 в Исландия. Добив и преработване се осъществяват от малък брой мултинационални дружества, които са вертикално интегрирани в последващите етапи на производство по различни начини. В ЕС секторът е доминиран от шест дружества; трите най-големи от които са установени извън ЕС (Hydro, Rio Tinto/Alcan и Alcoa [...]).

Цените за влаганите суровини и първичните продукти се определят от или спрямо котировките на Лондонската борса за метали (LME), Шанхайската борса за метали или Чикагската борса. Другите фактори за ценообразуването обикновено се определят на местно равнище.

Текст с илюстративна цел, изготвен въз основа на данни от различни документи, включително Ecorys (2011 г.) и CE Delft (2008 г.)

Освен представените по-горе примери има изобилие от бази данни с полезна информация, представена по сектори и която евентуално може да се използва при секторен анализ. Сравнителният анализ за инвестициите в научноизследователската и развойна дейност в областта на промишлеността в ЕС може да даде данни относно иновациите, Европейско проучване на работната сила — данни относно пазара на труда и т.н. Приложение 2 съдържа повече примери.

Стъпка 9: Представете доказателства чрез данни относно непряко засегнатите сектори

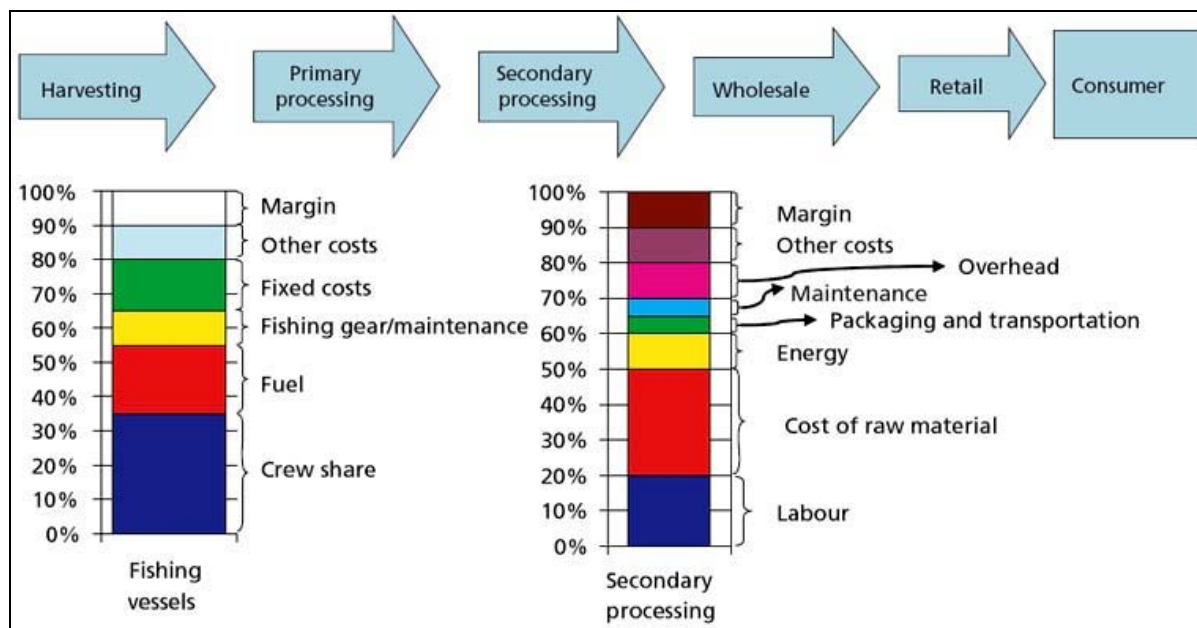
Ако качествената проверка покаже значителни непреки въздействия (положителни или отрицателни), може да е препоръчително да се повторят стъпките по-горе за другите сектори вътре или извън веригата на стойността, които може да са най-силно засегнати. На този етап екипът за оценка на въздействието може да използва своята интуиция или да разчита на по-систематични методи като анализ на вложените ресурси и производствените резултати и определяне и изготвяне на профила на веригата на добавената стойност. Полезни насоки за определянето и изготвянето на профила на веригата на добавената стойност са публикувани онлайн на следния уебсайт:

<http://myintracomm.ec.europa.eu/entr/howwemanage/decisionmaking/Pages/default.aspx>

Стъпка 10: Определете количествено допълнителните разходи за постигане на съответствие и/или оперативни разходи²⁴, свързани с оценяваната инициатива

Тази стъпка е количественото съответствие на стъпка 5. При възможност би било полезно да се допълни секторният профил с разпределение на общите разходи подобно на това, представено за сектора на морски продукти:

Пример: Структура на разходите (за сектора на морски храни) от www.fao.org

Когато е осъществимо и обосновано, този вид описание на структурата на разходите допълва отговорите на стъпка 5 с данни, които подпомагат разбирането на значението на установените положителни и отрицателни въздействия.²⁵ Освен това описания на структурата на разходите, съдържащи достатъчно подробно разпределение по сектори, са дадени в таблиците с вложените суровини и производствените резултати.²⁶

²⁴ Както е отбелязано в стъпка 5 по-горе, допълнителните оперативни разходи са тези извънредни производствени разходи (за междинни стоки/услуги и производствени фактори), които са породени от новия регулаторен акт, но не са пряко свързани с неговото спазване.

²⁵ Насоки за оценка на въздействието (глава 10, стр. 46–60) съдържа подробни поетапни насоки относно оценката на разходите, свързани със задълженията за предоставяне на информация (Модел на ЕС за стандартните разходи).

²⁶ Ръководство на Евростат за изготвянето на таблици относно доставките, таблици относно потреблението и таблици относно влаганите ресурси и производствените резултати, 2008 г., гл.11.

Стъпка 11: Представете в количествено изражение очакваните въздействия върху капацитета за иновации на засегнатите предприятия?

Този анализ в идеалния случай ще включва няколко показателя за използваните ресурси и крайните продукти по отношение на иновациите в сектора. Показателите на Сравнителния анализ на европейските иновации²⁷ представляват добра отправна точка. Данните могат да бъдат намерени на уебсайта на Общността за статистически данни в областта на иновациите (CIS):

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/cis>

Таза база данни и другите такива биха могли да ви помогнат да направите количествената оценка, която ще обхваща установените въздействия в стъпка 6. Освен това данни могат да се получат от промишлените палати на съответните сектори. Обикновено те предоставят при поискване публикации и данни и могат да ви помогнат да прогнозируете бъдещите въздействия на инициативата върху капацитета на сектора за иновации. Допълнителни идеи са представени в раздел 8.5 от приложенията към Насоките за оценка на въздействието.

Стъпка 12: Представете в количествено отношение очакваните въздействия върху международната конкурентоспособност на засегнатите сектори

Насоките за оценка на въздействието предоставят указания за качествената оценка на възможното въздействие на предложението върху международната търговия и инвестиционните потоци (приложения към Насоките за оценка на въздействието, раздел 8.7). Настоящата последна стъпка от прегледа на въздействието върху конкурентоспособността има за цел да подпомогне:

1. прилагането на раздел 8.7 от Насоките за оценка на въздействието за засегнатия(ите) сектор(и); и
2. количественото определяне на очакваните въздействия върху международната конкурентоспособност на секторите.

Има множество стандартни индекси, които са предназначени да отразяват международната позиция на дадена икономика и нейните дружества. Някои от най-често използваните са:

- *Съотношението на привлечените ПЧИ към добавената стойност* показва приноса на ПЧИ в капиталобразуването и е израз на привлекателността за инвестиции на приемащата държава.
- *Съотношението на изнесените ПЧИ към добавената стойност* е показател за корпоративната сила, когато дружествата навлизат на чуждестранни пазари, за да се възползват от възможностите и ресурсите, които те предлагат.

²⁷ Посетете: <http://www.proinno-europe.eu/metrics>

- Пазарните дялове на износа показват каква част от общия „световен“ износ се дължи на износа на конкретна държава за всеки сектор. Те отразяват капацитета за реагиране на външното търсене или за отваряне към нови пазари в сравнение с международните конкуренти.
- Установеното сравнително предимство (RCA) сравнява дела на износа на даден сектор в общия износ на промишлени стоки в ЕС с дела на износа в същия сектор на референтната група държави.
- Относителният търговски баланс (RTB) сравнява търговския баланс на дадена стока с общия обем на търговията, износа и вноса.
- Относителните разходи за единица труд (RULC) измерват разходите за труд в даден сектор спрямо неговата производителност (разходи за единица труд) и спрямо съответния индекс в друга държава.

Докато RCA и RTB отразяват позицията на отделните сектори в световния пазар, RULC отразява тяхната способност да запазят своята конкурентоспособност. Промените в тези индекси ще показват в кои сектори Европа придобива сравнително предимство или е в неблагоприятно положение. Те обаче следва да се тълкуват внимателно: от обобщена гледна точка загубата на конкурентоспособност в даден сектор може също така да отразява изключително увеличения износ на други национални предприятия. Например поскъпването на еврото може да влоши конкурентоспособността на даден сектор, но същевременно може да бъде отражение на силния ръст на производителността в други сектори, което обуславя засиления износ и повишеното търсене на еврото.

Друг въпрос, който следва да бъде разгледан е съдържанието на националния износ. Например всяка държава, която се занимава със сглобяване на електроника ще има висок дял на износа на електроника, което няма да отразява реалната производствена структура на държавата и което изкуствено повишава индекса RCA.

Сравнителното предимство може да бъде проучено, като се използват търговските потоци посредством индекса на установеното сравнително предимство (RCA), който измерва степента на специализация на ЕС в даден сектор. За всеки сектор в ЕС, делът на износа в общия износ на ЕС се изчислява и след това се сравнява с дела на световния износ на този сектор в общия световен износ. За даден сектор, чийто индекс RCA е по-висок от световния, означава, че това е сектор, в който ЕС изнася сравнително повече от средния световен износ и следва да се тълкува, че Европа има сравнително предимство в този сектор.

Приложение 2 съдържа по-дълъг списък на източници на данни и показатели, които могат да се използват за оценка на конкурентоспособността на промишлеността на ЕС на световния пазар. Освен това то съдържа връзки към статистически документи или уебсайтове, които предоставят стойностите за тези индекси. Например статистическите приложения към ежегодния „Доклад за европейската конкурентоспособност“ (ECR) съдържа оперативно определение и свързаните данни за последните 10 години на секторно равнище.

Приложение 1

Примери за качествена оценка на въздействията върху конкурентоспособността

1. Инициатива: Забрана за опасните вещества

Определени вещества или продукти могат да имат опасни характеристики. Поради това се изисква правилно управление на риска, балансиращо ползите и разходите от използването на тези вещества в производствения процес или от тяхното предлагане на пазара. В зависимост от сериозността на риска забраната за дадено вещество може да бъде вариант за политика. Когато рискът е главно по отношение на безопасността при работа, забраната за използването на веществото в производствения процес може да бъде вариант за политика. Когато опасността произтича от веществото, когато то се съдържа в крайния продукт (риск за безопасността на продукта), може да се обмисли „забрана за предлагане на пазара в Европа“.

Преки ефекти

Ако европейските предприятия нямат вече право да използват веществото (забрана във връзка с „безопасността при работа“), те губят възможност за стопанска дейност на пазара на ЕС и на износните пазари. Този вид забрана ще даде конкурентно предимство на производителите извън ЕС, тъй като те ще могат да продължат да предлагат продукта в Европа, както и в останалия свят без да извършват съществено реструктуриране на своя производствен процес.

Ако европейските предприятия нямат вече право да предлагат на пазара веществото (забрана за „предлагане на продукта в Европа“), те все още ще могат да произвеждат продукта в Европа за износни цели, а производителите извън ЕС ще загубят европейския пазар. Тъй като вътрешният пазар обикновено е от специално значение за (европейските) производители, може да има загуба на икономии от мащаб за европейските производители. Този ефект обаче вероятно няма да бъде толкова сериозен колкото този на забраната на веществото във връзка с „безопасността при работа“. Потенциалните ползи са усилията в областта на иновациите, които забраната може да породии във връзка с търсенето на заместител на забраненото вещество или на алтернативни методи на производство.

Двата вида забрана могат да доведат до допълнителни разходи за предприятията клиенти, ако няма подобно вещество на подобна цена. Това ще доведе до допълнителни разходи, ако се предположи, че производственият процес до сега е бил най-евтиният. Ако няма подобни суровини, европейските дружества клиенти ще трябва да проектират повторно своите продукти, което обикновено изисква допълнителни и големи незабавни усилия за научноизследователска и развойна дейност.

Ако дружествата клиенти не намерят подобна суровина на подобна цена, те ще трябва да променят своето ценообразуване. Това би могло да намали техните продажби, ако съществуват продукти-заместители и ако разходите на техните потребители за смяна на търговците са малки. С цел да се предотврати това, дружествата биха могли също да

намалят маржовете на техните печалби. Намалените продажби и/или намалената рентабилност могат да влошат тяхната способност за оцеляване в дългосрочен аспект.

Непреки (вторични) ефекти

Търсенето на продукти-заместители предлага нови бизнес възможности за тези, които произвеждат и търгуват с продукти-заместители. Новите бизнес възможности ще бъдат с подобен обхват като за тези, които губят бизнес възможности поради забраната, при условие че продуктът заместител предлага подобни експлоатационни характеристики при сходни разходи. Разбира се от значение е дали продуктът заместител ще се произвежда в или извън Европа.

В случай, че продуктът заместител е с по-лоши експлоатационни характеристики от забраненото вещество, ползите за потребителите ще намалят, което ще породи загуба на благосъстояние.

Други не толкова ясно изразени ефекти могат да възникнат от непредвидими канали. Например търсенето на продукти-заместители в чужбина може да улесни интернационализацията на МСП, като увеличи техните многоезикови умения и контакти. Повишаването на вътрешните езикови умения на предприятията в широк смисъл е свързано с краткосрочни допълнителни разходи, но осигурява евентуално предимство след това за достъп до чуждестранни пазари и клиенти.

Вариант с по-малко вредни последици

- Преценете дали абсолютната забрана е необходима и пропорционална, тъй като може да има не толкова драстични варианти за управление на риска, като например по-добро информироване на клиентите, ограничаване на продажбите до клиенти специалисти или по-добро управление на риска на работното място. Например пропорционално ли е да се забрани вещество, използвано за покрития за лещи, използвани в медицински инструменти, когато използваното количество е много малко и когато лещите се запечатват вътре в апаратурата, което предотвратява всякакъв контакт с операторите?
- Предложете преходен период, като вземете предвид цикъла на разработване на засегнатите продукти и производствени процеси, ако секторът се съгласи да информира и обучава по-добре тези, които произвеждат и използват опасни продукти.
- Разрешете използването/продажбата на съществуващите запаси.

2. Инициатива: Ограничаване на рекламите, насочени към децата

Забраната за „реклама, насочена към деца“ има за цел да защити децата (и техните родители) от това да бъдат манипулирани в случаите, когато те не осъзнават въздействието на рекламата. Тя следва философията, че най-добрият начин за предотвратяване на такъв вид манипулация е тя да се забрани на първо място.

Преки ефекти

Когато бъде забранена рекламата, насочена към деца, дружествата, които продават продукти, предназначени за деца (като играчки, безалкохолни напитки, бонбони и храни) следва да намерят алтернативни и потенциално не толкова ефективни средства за комуникация и маркетинг, като използват и преразгледат разпределението на техния бюджет за маркетинг. Ако те не успеят, предпочитанията на потребителите (децата и родителите) ще се променят (децата няма да харесват толкова много продуктите, засегнати от забраната) и ще спаднат продажбите.

По време на преходен период, предприятията и продуктите, които вече са на пазара, ще се възползват от такава забрана за сметка на нови участници и нови продукти. Това би могло да забави иновациите в този продуктов сегмент.

Непреки ефекти

Непреки ефекти са трудни за определяне, тъй като на първо място не е известно колко ефективна в действителност е рекламата, насочена към децата. В случай, че е била много ефективна, т.е. за този продукт е изразходван голям бюджет, определянето на ефектите по принцип ще зависи от това как целевата група би изразходвала своя бюджет при липсата на такава реклама.

Вариант с по-малко вредни последици

- Разрешаване на рекламите, но строго ограничаване на формата и съдържанието (включително „неподходящи съобщения“).

3. Инициатива: Ограничаване на таксите за роуминг за мобилните телефони

Високите цени за роуминг са източник на богатство за операторите на мобилни телефонни мрежи. Те обаче представляват прекомерни разходи за потребителите и подкопават конкурентоспособността на предприятията в ЕС, които биха извлекли полза от осъществяването на трансгранични дейности. Нивото на трансгранични дейности зависи *inter alia* от нивото на разходите за осъществяване на сделки. Роумингът често е необходимост при такива дейности. Ако цените за роуминг са високи, разходите по сделките също ще са високи. Поради това редица сектори и предприятия в ЕС функционират на местно равнище и не се възползват в пълна степен от вътрешния пазар. Разпределението на ресурсите е неоптимално. Не се използват икономии от мащаба. Това уврежда тяхната конкурентоспособност по отношение на себестойността/ценова конкурентоспособност.

В такъв случай целта на действието от страна на ЕС следва да бъде стимулиране на развитието на конкуренцията на този пазар (ограничаване на възможността за преговаряне на водещите доставчици на мобилни услуги). Това може да се постигне чрез определяне на максимална такса за определени услуги за роуминг в Общността (евротарифа) и/или чрез предлагане на възможност на потребителите да не ползват услугите за роуминг, предлагани от оператора като част от пакета (отделяне).

Ефекти върху предприятията и въздействие върху конкурентоспособността

Ограничаването на цените и отделянето на услугите не засягат наличността или разходите за суровини на операторите на мобилни мрежи, но оказват пряко влияние

върху техните търговски процеси (ценообразуване и маркетинг). Тези мерки следва да повишат конкурентния натиск, да доближат цените до нивата на разходите и да подобрят конкурентоспособността по отношение на себестойността.

Загубата на приходи и рентабилност обаче би могла да засегне косвено капацитета на сектора да инвестира в мрежова инфраструктура и иновации. Някои оператори твърдят, че високите печалби от таксите за роуминг е начин за финансиране на тези два вида дейности. Според тях без този източник на приходи дружествата няма да разполагат с ресурсите за създаване на нови пазари, а тяхната позиция на глобалния пазар ще отслабне (възможна загуба на външна конкурентоспособност).

Освен това тези варианти на политиката биха могли също така да засегнат структурата на този сектор по различни начини, например ако тяхната тежест падне по-осезаемо върху по-малките, независими или новите оператори на пазара. Вярно е, че разходите за навлизане на пазара са високи, тъй като разходите за изграждане на инфраструктурна мрежа са високи, но това няма нищо общо с пределните цени. Възможно е някои от тези оператори да напуснат пазара, ако ограничаването на цените или отделянето на услугите е технически трудно или скъпо за изпълнение. По-малките оператори по-специално могат да бъдат изправени пред риск от ценова преса. Новите оператори и потенциалните нови участници също няма да могат да се възползват от високите маржове на печалбата, за да платят за своята инфраструктура, което *de facto* защитава установените отдавна предприятия. При такива обстоятелства политиката ще засили олигополистичния характер на този сектор. МСП в другите сектори обаче ще извлекат ползи.

Ограничаването на цените и отделянето на услугите се очакват да имат положително въздействие върху конкурентоспособността на сектора в Европа като цяло. Отделянето на услугите за роуминг ще подобри по-специално възможността за договаряне, тъй като предприятията са сред най-големите потребители. Осигуряването на по-добри цени за роуминг следва да подобри автоматично конкурентоспособността на предприятията в ЕС по отношение на себестойността.

Вариант с по-малко вредни последици

- Определете евротарифа при ниво, което гарантира достатъчен марж за възстановяване на разходите за инвестиции.
- При възможност изберете подход с използване на „предпазни мерки“ отколкото ограничение, базирано на разходите (тъй като първият вид подход позволява в по-голяма степен цените да се определят от пазарните сили).
- Изберете модалности, които не поставят в неизгодно положение по-малките, независимите или новите оператори на пазара на ЕС.
- Когато два варианта на политиката предлагат сравними капиталови печалби за предприятията в ЕС като цяло, изберете този вариант, който носи най-малко вреди за общите печалби на целевия сектор.
- Ако ограничаването на цените се запази, може да предвидите оценка на въздействието върху конкурентоспособността на европейските оператори на

пазара на ЕС и чужбина, непосредствено след въвеждането на пределните цени (с цел избягване на необратими щети за сектора).

- Ако ограничаването на цените се запази, може да предвидите клауза за автоматично прекратяване (поради много специалния и ограничаващия характер на този инструмент, Комисията трябва да направи оценка дали предвид развитието на пазара, има нужда от удължаване на неговото действие след определения период).

Приложение 2

Източници на данни за количествен анализ

1. Основни класификации на промишлените дейности и продукти

Класификации и номенклатури на ЕС

- CN (Комбинирана номенклатура)
<http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:2010:284:SOM:BG:HTML>
Класификация на ЕС, въведена през 1988 г. и използвана за целите на митническите тарифи за външната търговия (вносяните и изнасяните стоки трябва да се декларират, като се посочва подпозицията от номенклатурата, към която спадат); категориите са определени с 9-цифров код, последван от HS кода (вж. по-долу) и 2 допълнителни цифри за нуждите на Общността.
- CPA — Статистическа класификация на продуктите по дейности в Европейската икономическа общност
http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=CPA_2008&StrLanguageCode=BG&IntPcKey=20701907&StrLayoutCode=HIERARCHIC
- NACE — Nomenclature statistique des Activités économiques dans les Communautés Européennes
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nace_rev2/introduction
Статистическа класификация на икономическите дейности в Европейската общност, използвана от Евростат и държавите членки. Помага за определяне на икономическите дейности, които да бъдат включени във веригата на стойността (фаза на определяне) и кодовете, които са необходими за извличане на данни от PRODCOM и другите бази данни на ЕС.
- Списък PRODCOM
http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=PRD_2010&StrLanguageCode=BG&IntPcKey=&StrLayoutCode=HIERARCHIC
Продуктите имат 8-цифров PProdcom код; първите 4 цифри съответстват на NACE кода на икономическия сектор, който обикновено произвежда продукта. Списъкът съдържа приблизително 4000 категории продукти.

Международни класификации и номенклатури

- HS (Хармонизирана система за описание и кодиране на стоките)
http://www.wcoomd.org/home_hsoverviewboxes_tools_and_instruments_hsnomenclature.htm
Разработена под ръководството на Световната митническа организация (СМО) за класифициране на търгуваните продукти; включва 5000 групи стоки, определени с 6-цифрен код.
- ISIC — Международна стандартна отраслова класификация на всички икономически дейности (rev4)
<http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcst.asp?Cl=27&Lg=1>
Систематична отраслова класификация, изготвена от статистическата дирекция към ООН въз основа на критерии като ресурси, производствени резултати и използване на произведените продукти, вид на производствения процес. Помага за определяне на веригата на стойността и събирането на данни за конкурентите на ЕС благодарение на таблиците за съответствие с кодовете по NACE.
- SITC — Стандартна международна търговска класификация (Rev 4)
<http://unstats.un.org/unsd/trade/sitcrev4.htm>
Класификация на търговските дейности, хармонизирани с цел извършване на международни сравнения. Помага за определяне на веригата на стойността и събирането на данни за конкурентите на ЕС благодарение на таблиците за съответствие с кодовете по NACE; проучване на дългосрочните тенденции в

2. Основни бази данни за оценка на въздействието върху икономическите дейности и сектори

Бази данни на ЕС

- **AMADEUS**
<http://www.bvdep.com/AMADEUS.html>
База данни, която съдържа обстойна информация за около 19 милиона дружества в Европа. Може да се използва за проучване на отделни дружества, търсене на дружества с определени профили и за общ анализ.
- **BACH — Банка за хармонизирани счетоводни отчети на дружествата**
<http://www.bachesd.banque-france.fr/>
Обобщена и хармонизирана информация относно финансовите отчети на нефинансовите дружества от 11 държави членки (Австрия, Белгия, Германия, Дания, Испания, Финландия, Франция, Италия, Нидерландия, Португалия, Швеция, Обединеното кралство), Япония и Съединените американски щати; 3 класа предприятия според техния размер (малки, средни и големи предприятия); 23 сектора или подсектора въз основа на NACE; времеви серии от близо 20 години; 95 позиции, включително активи, пасиви и отчет за приходите и разходите. Използва се за анализиране на активите, пасивите, финансовото състояние и рентабилността на предприятията според техния сектор и клас на размера.
- **COMEXT**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/external_trade/data/database
Стойност (евро) и количество (брой изделия, kg, m², m³ и т.н.) на стоките, търгувани между държавите членки и държавите извън ЕС; дял на ЕС в световната търговия; външна търговия на ЕС, държавите членки и основни трети държави по продуктови групи по SITC; търговията в ЕС по държави членки, по партньор или продуктова група; различни групировки на държавите-членки на ЕС (еврозона, ЕС25, ЕС27 и т.н.). Има налични годишни и месечни данни от 1995 г. нататък.
- **Сравнителен анализ за инвестициите в научноизследователската и развойна дейност (R&D) в областта на промишлеността в ЕС**
<http://iri.jrc.ec.europa.eu/reports.htm>
Сравнителният анализ е инструмент, който предоставя всяка година от 2004 г. нататък надеждна актуална информация за инвестициите в научноизследователската и развойна дейност (R&D) и други икономически и финансови данни (включително нетни продажби, печалби, капиталови инвестиции, пазарна капитализация, брой служители) за водещите световни корпоративни инвеститори в областта на научноизследователската и развойна дейност (1000 дружества, установени в ЕС и 1000 дружества, установени извън ЕС). Данните в сравнителния анализ се публикуват за период от четири години, което дава възможност да се извършат допълнителни анализи на тенденциите, например с цел изследване на връзките между научноизследователската и развойна дейност и ефективността на предприятията.
- **EU KLEMS Отчети за растежа и производителността**
<http://www.euklems.net/>
Съдържат подробни данни за секторната производителност и общата факторна производителност, които могат да се използват за количествени проучвания, фокусирани върху техническите промени в промишлеността (производствения сектор) до 2007 г.
- **Базата данни на ЕС в областта на науката и технологиите**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/science_technology_innovation/data/database
Данни относно научноизследователската и развойна дейност, иновациите, статистически данни относно патентите, секторите, с интензивно развитие на знанията, човешките ресурси в областта на науката и технологиите
- **EUROFOUND**
<http://www.eurofound.europa.eu/about/index.htm>
Eurofound предоставя информация, съвети и експертен опит — относно условията на живот и труд, трудовите отношения и управлението на промените в Европа — за основните участници в областта на социалната политика на ЕС въз основа на сравнителна информация, изследвания и анализ.

- **Европейско проучване на работната сила**
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/lfs>
 EU LFS е широкообхватно проучване на извадки от домакинствата, което предоставя тримесечни резултати относно трудовата заетост на лица на възраст 15 или повече години, както и относно лицата извън пазара на труда. Всички определения се прилагат за лица на възраст от 15 или повече години, които живеят в частни домакинства. Лицата, които изпълняват задължителна военна служба или общественнополезен труд, не са включени в целевата група на проучването, както и лицата в институции/колективни домакинства.
- **PRODCOM**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/prodcom/data/tables_excel
 Статистически данни относно производството на стоки в държавите членки, измерено по стойност (евро) и по обем (kg, m², брой изделия и др.) и класифицирано съгласно списъка Prodcom (вж. класификациите).
- **SBS — Структурна бизнес статистика**
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/data/database
 Описва поведението (структурата, дейностите и ефективността) на секторите в ЕС, чрез брой на предприятията, брой на заетите лица, оборот, добавена стойност, инвестиции, производителност, дял на МСП в добавената стойност и заетостта. Обхваща промишленост, търговия и услуги (има налични данни за ЕС27 и за държавите членки). Статистическите данни могат да бъдат раздробени до много подробно секторно равнище (няколкостотин икономически дейности въз основа на класификацията по NACE). SBS не събира информация за външната търговия (вж. COMEXT) или производството на конкретни продукти (вж. PRODCOM). Тя помага да се отговори на въпроси относно нивото на специализация на ЕС, уязвимостта на даден сектор, неговата стратегическа значимост или степен на интернационализация („кои държави от ЕС са относително специализирани в производството на определен вид оборудване?“; „колко продуктивен е даден сектор и каква е неговата оперативна рентабилност?“; „какво богатство и колко работни места се създават чрез дадена дейност?“; „колко предприятия според снабдяването и икономическата дейност“).

Международни бази данни

- **COMTRADE / База данни на ООН със статистически данни относно международната търговия със стоки**
<http://comtrade.un.org/db/>
 Над 1,75 млрд. търговски регистри от 1962 г. насам и аналитични таблици, които обхващат търговските стойности и индекси за отделните държави и региони.
- **Статистически данни и баланси на Международната агенция по енергетика (IEA)**
<http://www.iea.org/stats/index.asp>
 За цени на енергията, цени на изкопаемите горива и т.н.
- **Платежни баланси на Международния валутен фонд (МВФ)**
www.imf.org/external/np/sta/bop/bop.htm
- **OECD.Stat**
<http://stats.oecd.org/index.aspx?lang=en> и <http://www.oecd-ilibrary.org/statistics>
 Подразделения на базата данни на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР): „Статистически данни за промишлеността и услугите“, „Бази данни за структурен анализ (STAN)“ включително „Бази данни за суровините и произведените продукти“, „Структурна и демографска бизнес статистика (SDBS)“, включително „Структурна бизнес статистика“ за отделните сектори на икономиката; Статистика за международната търговия по стоки (ITCS); „Равнища на производителност и БВП на глава от населението“. Съдържа данни за основните конкуренти на ЕС, които могат да се използват за оценяване на еволюцията на международната конкурентоспособност на ЕС.
- **UNCTAD**
<http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=5156&lang=1>
 Съдържа данни относно преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ), които могат да се използват за оценка на вноса и въвеждането на технологични промени чрез капиталови инвестиции.

3. Показатели за конкурентоспособността на промишлеността на световния пазар

Промените в тези показатели показват, че предприятията в ЕС придобива сравнително предимство или са в неблагоприятно положение. Те обаче следва да се тълкуват внимателно: от обобщена гледна точка загубата на конкурентоспособност в даден сектор може също така да отразява изключителния износ на други национални предприятия. Например поскъпването на еврото може да влоши конкурентоспособността на даден сектор, но същевременно може да бъде отражение на силния ръст на производителността в други сектори, което обуславя засиления износ и повишеното търсене на еврото.

- **Реален ефективен обменен курс (REER)**
REER или което е същото „показателите на относителните цени и разходи“ имат за цел да оценят ценовата конкурентоспособност на дадена държава (или валутна зона) или нейната конкурентоспособност по отношение на разходите спрямо тази на нейните основни конкуренти на международните пазари. Той съответства на номиналния ефективен обменен курс (NEER), дефлиран с избрани дефлатори на относителните цени или разходи.
- **Относителен търговски баланс (RTB)**
Измерва търговския баланс на даден сектор спрямо общата търговия в сектора.
- **Относителни разходи за единица труд (RULC)**
Измерва разходите за труд в даден сектор спрямо неговата производителност (разходи за единица труд) и спрямо съответния индекс в друга държава.
- **Секторни индекси за разходи за единица труд (ULC)**
Могат да разкрият интересни модели, свързани със специализацията, дължащи се на международната търговия. Ако има сектор, в който дадена държава има сравнително предимство, заплатите следва да нарастват по-бавно от производителността, което обуславя и понижаването на ULC. Вследствие на това, секторните ULC могат да сочат сравнителни предимства и неблагоприятни положения спрямо нашите търговски партньори, без да вземат предвид търговските потоци.
- **Установени сравнителни предимства (RCA)**
Измерва степента на специализация на ЕС в даден сектор. . За всеки сектор в ЕС, делът на износа от общия износ на ЕС се изчислява и след това се сравнява с дела на световния износ на този сектор от общия световен износ. Ако RCA за даден сектор > 1 , ЕС изнася относително повече от средния за света износ, което свидетелства за сравнително предимство. Ако RCA на ЕС < 1 и се понижава с времето, това говори за влошаващо се неблагоприятно положение (например RCA за текстилната промишленост от 0,82 през 1996 г. спада на 0,64 през 2006 г.).

4. Библиографски източници

По (промишлени) сектори или пазари

Наскоро проведени проучвания, които анализират обстойно движещите фактори за конкурентоспособността в даден сектор

- Европейска комисия, *Структура на промишлеността на ЕС през 2011 г. — тенденции и резултати* (ГД „Предприятия и промишленост“) <http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemshortdetail.cfm?id=3934>
Анализира конкурентоспособността на икономиката на ЕС от секторна гледна точка; дава представа за относителната ефективност на всеки сектор.

- Движещи сили на секторния растеж и конкурентоспособност в Европейския съюз (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/documents/index_en.htm
 Секторни данни за периода 1995–2004 г. относно добавената стойност, работното време, производителността, маржовете на печалбата, RCA, ПЧИ, интензивността на научноизследователска и развойна дейност, демографията на предприятията, регулаторното въздействие, откритост.
- Аеронавтика и космонавтика
 - Аеронавтика (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/aerospace/files/aerospace_studies/aerospace_study_en.pdf
 Данни и анализ за сектора на аеронавтиката (NB: с изключение на космонавтиката).
 - Пазарът надолу по веригата на Глобалния мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС) (2008 г.)
http://ec.europa.eu/gmes/pdf/studies/gmes_ds_final_report.pdf
 Данни за заетостта в сектора надолу по веригата на ГМОСС, приходи, растеж, регулаторно въздействие.
 - Промисленост, основана на Европейската глобална навигационна спътникова система (предстоящо проучване)
 Данни и анализ за сектора на GNSS.
- Биотехнологии
 - Финансиране на разработването на биофармацевтични продукти в Европа (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/biotechnology/files/docs/financing_biopharma_product_dev_en.pdf
 Данни за капитала (собствен капитал, рисков капитал, публични средства), наличен за разработването на нови продукти в биофармацевтичния сектор.
 - Конкурентоспособност на европейския сектор на биотехнологиите (2007 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/biotechnology/files/docs/biotech_analysis_competitiveness_en.pdf
 Данни за заетостта, патентите, новите дружества, научноизследователската и развойна дейност и финансиране на научноизследователската и развойна дейност, достъпа до финанси в сектора на биотехнологиите.
- Керамична промишленост
 - Керамична промишленост (2008 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/finalreport_ceramics_131008_en.pdf
 Данни за производството, заетостта, производителността, рентабилността, търговията, структурата и разпределението на керамичната промишленост по размер на предприятията.
- Сектор на строителството
 - Секторът на строителството. Устойчива конкурентоспособност на строителния сектор (2011 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/construction/files/compet/sustainable_competitiveness/ecorys-final-report_en.pdf
 Данни за оборота и добавената стойност, заетостта, структурата, характеристиките на производство на строителния сектор.
- Отбрана

- Проучване на въздействието на бързоразвиващите се пазари и конкуренти в сектора на отбраната върху конкурентоспособността на европейския сектор на отбраната (2010 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/defence/files/study_defence_final_report_en.pdf
 Преглед на пазарите в сектора на отбраната в Бразилия, Русия, Индия, Китай и Южна Корея и тяхната значимост за конкурентоспособността на отбранителната промишленост на ЕС.
- Проучване на конкурентоспособността на европейските МСП в сектора на отбраната (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/defence/files/2009-11-05_europe_economics_final_report_en.pdf
 Данни за оборота, заетостта, научноизследователската и развойна дейност, търговията на МСП на ЕС в сектора на отбраната.
- Екологична промишленост
 - Екологична промишленост (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/eco-industries/index_en.htm
 Данни за оборота, заетостта, структурата, производителността, рентабилността, търговията, демографията на предприятията, регулаторните пречки, инвестициите, достъпа до финансиране в екологичните производства на ЕС.
- Енергоемки сектори, обхванати от Схемите за търговия с емисии
 - Ecorys (2011 г.), „Конкурентоспособност на европейските дружества в контекста на по-голяма ефективност на ресурсите“
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/sustainable-industry/sustainable-industry-forum/files/2_ecorys_berg_en.pdf
 Анализи на мерките, движещите сили и пречките пред ефективността на ресурсите в девет сектора.
 - Проучване на DTI / Idea / Ecorys (предстоящо)
 - Wuppertal Institute (2007 г.) „Връзката между производителността на ресурсите и конкурентоспособността“
http://ec.europa.eu/environment/enveco/economics_policy/pdf/part2_report_comp.pdf
 Анализи на данните за производителността на ресурсите.
- Хранителна промишленост
 - Конкурентоспособност на европейската хранителна промишленост. Икономическа и правна оценка (2007 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/food/files/competitiveness_study_en.pdf
 Данни за оборота, добавената стойност, разходите за научноизследователската и развойна дейност. Анализ на конкурентоспособността на хранителната промишленост на ЕС.
 - Въздействие на повишеното потребление на биогорива върху конкурентоспособността на хранителната промишленост на ЕС (2007 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/food/files/competitiveness/biofuelsstudy_finalreport_en.pdf
 Данни и информация за структурата на подсекторите на производство на биодизел и биоетанол, както и клъстерите при веригата на предлагането на храни в сектора на производство на етанол от захарна тръстика, зърнени култури и маслодайни семена. Анализ на основните движещи сили на промяната.
 - Конкурентоспособност на европейската месопреработвателна промишленост (предстоящо проучване)
- Сектор на производство на газови уреди

- Секторът на производство на газови уреди (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/pressure-and-gas/files/study_competitiveness_eu_gas_appliances_final_en.pdf
Данни за оборота, заетостта, търговията, регулаторните условия, разпределението и пазарите, конкурентите, RCA в сектора на производство на газови уреди на ЕС.
- Стъкларска промишленост
 - Стъкларска промишленост (2008 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/finalreport_glass_141008_en.pdf
Данни за производителността, рентабилността, маржовете на печалбата, търговията, структурата и разпределението на стъкларската промишленост по размер на предприятията.
- Информационни и комуникационни технологии (ИКТ)
 - Информационни и комуникационни технологии. МСП в сектора на услугите в сферата на ИКТ (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/study_report_ict_services_en.pdf
Данни за структурата, оборота, заетостта, производителността, добавената стойност, рентабилността, търговията, ПЧИ, подпомагането на научноизследователската и развойна дейност, условията за стопанска дейност, пречките за влизане и излизане, структурата на пазара, регулаторните условия за сектора на услугите в сферата на ИКТ на ЕС.
- Металургия
 - Металообработваща промишленост и производство на метални изделия (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/files/metalworking/mma_final_report_181109_final_en.pdf
Данни за производството, заетостта, производителността, рентабилността, структурата на промишлеността, разпределението според размера на предприятията, търговията, пречките за влизане в металообработващата промишленост и сектора на производство на метални изделия на ЕС.
 - Конкурентоспособност на предприятията в сектора на цветната металургия в ЕС, (Ecorys, 2011 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/fn97624_nfm_final_report_5_april_en.pdf
Главите на този доклад обхващат основни факти за промишлеността, основни въпроси, свързани с конкурентоспособността на промишлеността, стратегическа перспектива и варианти за политика. Разглежда изследванията, направени от Комисията и заинтересованите лица и сдружения в тази промишленост.
 - Стоманодобивна промишленост (2008 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/files/final_report_steel_en.pdf
Данни за структурата, регулаторните условия, пазарните перспективи, суровините, заетостта, динамиката на цените, веригата на стойността на стоманодобивната промишленост на ЕС.
- Фармацевтична промишленост
 - Фармацевтична промишленост (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/healthcare/competitiveness/monitoring/index_en.htm
Данни за оборота, заетостта, структурата на разходите, добавената стойност, производителността, рентабилността, структурата на промишлеността, разпределението на предприятията според размера, търговията, пречките за влизане, възвръщаемостта на инвестициите, научноизследователската и развойна дейност във фармацевтичната промишленост.

- Сектор на сигурността (производство на оборудване и услуги, свързани със сигурността)
 - Сектор на сигурността (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/security/files/study_on_the_competitiveness_of_the_eu_security_industry_en.pdf
 Данни за оборота, размера на пазара, конкурентите, основните движещи сили на сектора на сигурността в ЕС.
- Сектор на услугите
 - Секторът на услугите (2008 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/documents/index_en.htm
 Данни за заетостта, оборота, добавената стойност, производителността, ресурсите, разпределението на предприятията според техния размер, ресурсите в избрани сектори в областта на услугите в ЕС (промишлено почистване, частна охрана, частни агенции за заетост, архитектурни/инженерни/технически консултации, логистика, компютърни услуги и дейности и услуги и дейности, свързани с компютрите, управление на съоръжения).
- Корабостроене
 - Корабостроене (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/maritime/files/fn97616_ecorys_final_report_on_shipbuilding_competitiveness_en.pdf
 Данни за структурата, регулаторните условия, конкурентите, показателите относно производството, добавената стойност, производителността, маржовете на печалбата, търговията, заетостта, разходите за труд, вложените ресурси, научноизследователската и развойна дейност и иновациите, достъпа до финанси, пазарните дялове на корабостроителната промишленост на ЕС.
- Туризм
 - Проучване на конкурентоспособността на сектора на туризма на ЕС (2009 г.)
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/files/studies/competitiveness/study_on_tourism_competitiveness_2009_en.pdf
 Данни за рентабилността, размера на пазара, регулаторните условия на сектора на туризма на ЕС.
 - Доклад за конкурентоспособността на сектора на пътуванията и туризма (2009 г.)
http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_TravelTourism_Report_2009.pdf
 Данни по държави за регулаторните условия, устойчивостта на околната среда, сигурността и безопасността, здравето и хигиената, приоритизирането в сектора на пътуванията и туризма, инфраструктурата за въздушен и наземен транспорт, инфраструктурата за туризъм, инфраструктурата за ИКТ, ценовата конкурентоспособност, човешките ресурси, склонността към пътувания и туризъм, природните и културните ресурси.

Общи доклади относно ЕС и международната конкурентоспособност

Редовни публикации с обща информация относно конкурентоспособността на промишлеността.

- Европейската комисия, *Доклад за европейската конкурентоспособност*, ежегодна публикация на ГД „Предприятия и промишленост“
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/index_en.htm
 Статистическите приложения съдържат секторни данни относно производството, производителността, работното време, ULC, RCA и относителния търговски баланс. Съдържанието на другите глави се променя през годините. Тези, които разглеждат (промишлените) сектори, се докладват към секторните проучвания.

- Европейска комисия, *Конкурентоспособност и политики на държавите членки*, ежегодна публикация на ГД „Предприятия и промишленост“
- Европейска комисия, *Доклад за структурата на промишлеността на ЕС. Тенденции и резултати*, публикация на ГД „Предприятия и промишленост“, която излиза два пъти годишно
- Европейска комисия, *Доклад с важни цифри за науката, технологиите и конкурентоспособността* (ГД „Научни изследвания и иновации“) <http://ec.europa.eu/research/era/docs/en/facts&figures-european-commission-key-figures2008-2009-en.pdf>
Данни за разходите за научноизследователската и развойна дейност, финансирането на университетите, човешките ресурси, образованието, резултатите (публикации, патенти), износа на високотехнологични стоки, рамковите програми.
- Европейска комисия, *Доклад за конкурентоспособността на Европа по отношение на цифровите технологии* (ГД „Информационно общество и медии“ (понастоящем „ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“)) http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/documents/edcr.pdf
Данни и анализ на сектора на ИКТ.
- Център за глобална конкурентоспособност и ефективност (2010 г.), *„Доклад за глобалната конкурентоспособност за периода 2010–2011 г., Световен икономически форум“* http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf
Класация на държавите според тяхната конкурентоспособност въз основа на индекса за глобална конкурентоспособност (GCI), разработен за Световния икономически форум и въведен за първи път през 2004 г. GCI обхваща микроикономическите и макроикономическите основи на националната конкурентоспособност чрез 12 стълба на конкурентоспособност. Стълбовете са: институции, инфраструктура, макроикономическа среда, здраве и средно образование, висше образование и обучение, ефективност на пазара на стоките, ефективност на пазара на труда, развитие на финансовия пазар, технологична готовност, размер на пазара, степен на сложност на стопанските дейности и иновации. Той е полезен за всички инициативи на ЕС, които разглеждат макроикономически проблеми, засягащи всички сектори; предоставя информация за относителната позиция на водещите държави членки спрямо тази на основните конкуренти извън ЕС.
- Международен институт за развитие на управлението (IMD), *Годишник за световната конкурентоспособност 2011 г.* http://www.imd.org/research/publications/wcy/wcy_online.cfm
http://www.imd.org/research/publications/wcy/Factors_and_criteria.cfm
Класация на държавите според тяхната конкурентоспособност въз основа на 20 фактора: национална икономика, международна търговия, международни инвестиции, заетост, цени, публични финанси, фискална политика, институционална рамка, законодателство относно предприятията, обществена рамка, производителност, пазар на труда, финанси, управленски практики, нагласи и ценности, основна инфраструктура, технологична инфраструктура, научна инфраструктура, здраве и околна среда, образование.
- Световната банка (2010 г.), *„Да правиш бизнес, 2011 г. Подобряване на условията за предприемачите“* <http://www.doingbusiness.org/reports/doing-business/doing-business-2011>
Класиране на държавите според тяхната бизнес среда, въз основа на следните показатели: започване на стопанска дейност, получаване на разрешително за строеж, получаване на кредит, защита на инвеститорите, плащане на данъци, трансгранична търговия, регистриране на собственост, изпълнение на договори, преустановяване на стопанска дейност, електроснабдяване, наемане на работници